

UKULI

ISSN 0782-8195

Julkaisija

Turun Lintutieteellinen Yhdistys r.y.

PL 67, SF-20101 TURKU

Puheenjohtaja

Rauno Laine

Rauhankatu 9 b B 43, 20100 TURKU

puh. 921-304 562

Toimitus

Päätoimittaja: Vesa Partanen,

Rientolankuja, 20750 Turku

puh. 921-442 397

Raporttitoimittaja: Tapani Veistola,

Hämeenkatu 14 B 26, 20500 Turku

puh. 921-333 081

Artikkelitoimittaja: Jyrki Normaja

Kuvatoimittaja: Pekka Rautsala

Kääntäjä: Kai Winqvist

Irtonumeromyyjä: Tapio Lineri,

Vartiovuorenkatu 7 A 1, 20700 Turku

puh. 921-319 320

Tilausasiat

Päätoimittaja hoitaa tilausasioita.

Ukuli ilmestyy neljästi vuonna 1987.

Lehti sisältyy TLY:n jäsenmaksuun.

Muut maksavat 40 mk TLY:n posti-

siirtotilille TU 5138 66-3.

Ilmoitushinnat

1/1 s. 400 mk

1/2 s. 250 mk

1/4 s. 150 mk

takakansi 500 mk

Aineiston viimeiset jättöpäivät

Ukuli 2 10.5

Ukuli 3 1.7

Ukuli 4 1.9

UKULI 18. vsk. (1987) nro 2

SISÄLLYS:

Bongarin 10 käskyä.....	49
Kesäkatsaus 1985 ja 1986.....	50
Vaihtoehtoinen stajauskoe — päivälaivalla Ruotsiin.....	59
Varsinais-Suomen lintujen lajiluettelo.....	61
TLY:n RK/ARK -pörssi.....	72
Määrittämissä pikkukajava.....	74
Petolintujen pesinnästä Varsinais-Suomessa 1986.....	76
Jurmon lintuaseman tulevaisuus.....	81
Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry toimintakertomus 1986.....	85
Kuusikon kätöistä eli tiedonantoja, muistelmia, vastineita jne.....	92
TLY:n osoitemuistio.....	96

Painopaikka

Serioffset, Turku 1987

Kansikuva: Keltavästäräkki

Kuvannut: VPa

Bongarin 10 käskyä

Vuosituhausien aikana on laadittu runsaasti lakeja ja lakikokeelmia. Vanha, tuttu Ham-murabin laki taitaa olla vieläkin voimassa, ainakin joissakin tilanteissa. Lintumiehille ei kuitenkaan ole laadittu mitään lakeja. On toimittu kirjoittamattomien sääntöjen varassa. Olkoon tämä varsin epätodellinen ja suppea sääntökokoelma vauhdittamassa ornitologin lakikirjan julkaisemista.

Koska bongaus on saanut Suomessakin lähes kansanhuvien suosion, päätin kirjoittaa todellisille bongareille lain tai ohjeen, jota olisi hyvä ja hyödyllistä noudattaa. Älköön näitä sääntöjä kuitenkaan otettako liian vakavasti, sillä lakikomitea ei ole miettinyt näitä vuosien aikana, vaan ne ovat syntyneet hetken mieli-johteesta aamuyön pimeinä tunteina.

1. Kunnioita harrastustasi yli kaiken ja osoita se käytännössä uhraamalla sille vapaa-aikasi, sillä bongaus on harrastuksista jaloim.

2. Älä bongaa vain silloin, kun se on välttämätöntä, vaan bongaa aina, vaikkei sinulla olisi realistisia mahdollisuuksia toteuttaa itseäsi. Sillä parempi on sinulle bongata tänään, kuin odotella huomista ja vielä parempaa pinnaa: sitä ei ehkä koskaan tule.

3. Muista onnistuneet bongauksesi ja vietä niitä juhlapäivinäsi, niin ajan tullen huomaat, että juhlillasi ei ole alkua eikä loppua.

4. Kunnioita kokeneempaa ja ansioituneempaa bongaria, että menestyisit ja pääsivät puhelinkaavioiden sisäreinkaisiin.

5. Älä käpyile, sillä käpyilemisestä seuraa ankarin mahdollinen rangaistus. Erehtyminen on inhimillistä, mutta ei hyväksyttävää. Yhden virhemäärityksen sietävät vain armeliaim-mat — kahta ei kukaan.

6. Älä pimitä pinnatietoja, vaikka tietosi hyödyttäisivät pahinta kilpailijaasi. Bongari-veljien viha kohtaa sitä onnetonta joka uskaltautuu rikkomaan tätä kultaista sääntöä vastaan.

7. Älä levitä vääriä tietoja, sillä huhuilijan palkka on henkinen henkipattous ja julkinen häpeä. Lisäksi väärän pinnatiedon keksiminen on arvollesi sopimatonta ja naivia.

8. Älä panettele toisia pinnamiehiä, äläkä yritä etsiä valheellisia syytöksiä heitä vastaan, etteivät he musertaisi sinun haavettasi 350 rajan rikkomisesta.

9. Älä kadehdi toisten bongarien pinnalukuja, piippareita, nopeita ja tehokkaita autoja, optiikkaa tai mainetta, vaan hanki itsellesi aina parempaa, mitä heillä on, sillä se on teke-misistäsi soveliainta.

10. Älä ota kaikkea edellä olevaa tosissasi, sillä sitä sinä et kuitenkaan kykene noudattamaan.

Kuten huomasitkin, nämä ohjeet eivät neuvo, miten sinun tulee toimia käytännössä. Lisäksi tämä sääntökokoelma ei anna minkäänlaisia ohjeita siitä, miten bongarin tulee suhtautua noviisiin, luonnonsuojelijaan, maallikkoon tai maanviljelijään. Mutta mitä väliä sillä on? Pääasiahan on, että bongarit noudattavat hyviä tapoja omiensa tykönä.

Lopuksi bongatkaa, bongatkaa ja vielä kerran bongatkaa sitä, mitä silmä ei ole nähnyt, eikä korva ole kuullut. Vieläkin on voimassa periaate etsikää, niin te löydätte. Sillä mitä ennen on ollut, sitä vastakin on. Ei mitään uutta bongausrintamaltakaan! Hyviä linturetkiä hyvien juttujen ja pinnonjen kera.

VPa

Kesäkatsaus 1985 ja 1986

Pekka Alho

Ensimmäinen atlaskesä on jo historiaa ja toinenkin on hyvää vauhtia kulumassa umpeen. Jäljellä on enää yksi atlaskesä. Kutsukaamme sitä vaikkapa "paikkauskesäksi". Silloin on tarkoitus tehdä laajamittaisempia tutkimuskuja isommalla ryhmällä (esim. linja-autoporukalla?) vielä kartoittamattomille maille ja mannuille. Mikäli et ole vielä osallistunut atlasyöhön, on sinullakin mahdollisuus pelastaa maineesi ensi vuoden loppukirissä. Kuluvan kesän atlashavaintojen palauttamisen jälkeen selviää kunkin atlasruudun tutkinta-aste, jonka perusteella pystytään laatimaan tarkat suunnitelmat atlaksen saattamiseksi kunniallisesti loppuun asti.

Tähän mennessä atlasyö on sujunut aivan asiallisesti. Toivottavaa olisi, että itse kukin vaivautuisi palauttamaan myös yksittäiset havaintonsa eri atlasruutujen alueelta. Tässä jutussa olevasta atlasruutukartasta voi katsoa sen ruudun numeron, jossa on tehnyt enemmän tai vähemmän merkittävän atlashavainnon, ja palauttaa arvokkaat tietonsa meille atlasvas- taaville. Tällaiset havainnot voi ilmoittaa aivan tavallisella ruutupaperilla tai millä tahansa selluloosaliuskalla. Pääasiahan on, että havain- toja palautetaan.

Oli miten oli, tämä katsaus käsittelee ei atlaskesän 1985 ja atlaskesän 1986 petolintuja lukuunottamatta. Yllättävää kyllä: joidenkin lajien kohdalla atlas ei ole juurikaan nostanut kyseisten lajien havaintomääriä. Osittain tämä johtuu siitä, ettei atlas tässä katsauksessa paljasta pesivien parien tarkkaa lukumäärää, vaan vain ruutujen määrän. Yhdessä ruudusahan voi pesiä useampia pareja.

Mutta asiaan! Joitain piirteitä mainitakse- ni näiltä kahdelta kesältä, voimme todeta seuraavaa: huomattavasti totuttua vähemmän ta-

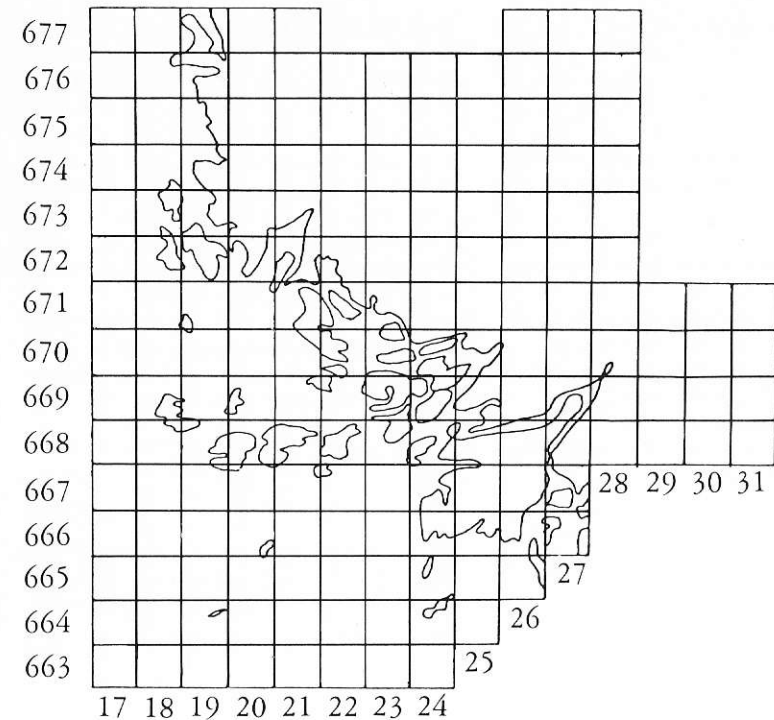
vattiin kaulushaikaraa; mustatiiroja, turturi- kyyhkyjä ja luhtakanoja oli normaalia vähem- män liikkeellä; kangaskiurujen havaintomää- rät olivat vähäiset; liejukanaa eikä lapinhara- koitakaan liiemmin löytynyt. Metsiemme pe- rusasukit (metso, kehrääjä ja korppi) tuntu- vat selviytyvän suhteellisen hyvin urbanisoi- tumispaineista. Harmaapäätikkahavaintoja palauteltiin varsin runsaasti. Sarvipöllön pe- sinnälle molemmat vuodet olivat erikoisen hy- viä.

Hiiripöllö aiheutti melkoisen sensaation pe- simällä Varsinais-Suomessa usean parin voi- min vuonna 1986. Vielä suurempi sensaatio oli pussitiaisen pesintä Turussa 1985. Pussiti- aisen ensimmäinen pesintä Suomessa! Laji ta- vattiin pesimäpuuhissa myös vuonna 1986, jolloin Mietoissa koiras rakenteli pesää. Jon- kinasteista kotiutumista alueellamme yrittää myös harmaasorsa. Pesinnän vahvistus kuiten- kin vielä puuttuu. Atlaskesältä 1986 ilmoitet- tiin havainnot etelänkiislasta, pikkutiirasta, punajalkahaukasta sekä silkkahaikarasta. Näis- tä havainnoista tarkemmin sitten, kun ARK ja RK on käsitellyt ne.

Varsinaisen lintuatlaksen yhteydessä kerä- tään myös havaintoja liito-oravasta ja näädäs- tä. Olenkin lisännyt nämä havainnot katsauk- sen loppuun. Varmasti kiinnostanee, sillä on- han lintumies/nainen myös muun luonnon ystävä!

Lyhenteet

k = koiras, n = naaras(pukuinen), pull = pesäpoikanen, juv = nuori, ad = vanha; p = paikallinen, m = muuttava; ä = äännelevä, Ä = soidinlaulava

Alastaro	Ala	Lieto	Lie	Pyhäranta	Pyh
Askainen	Ask	Loimaa	Loi	Pöytyä	Pöy
Aura	Aur	Lokalahti	Lok	Raisio	Rai
Dragsfjärd	Dra	Marttila	Mar	Rusko	Rus
Halikko	Hal	Masku	Mas	Rymättylä	Rym
Houtskari	Hou	Mellilä	Mel	Salo	Sal
Iniö	Ini	Merimasku	Mer	Sauvo	Sau
Kaarina	Kaa	Metsämaa	Met	Suomusjärvi	Suo
Kalanti	Kal	Mietoinen	Mie	Särkisalo	Sär
Karinainen	Kar	Muurla	Muu	Taivassalo	Tai
Kemiö	Kem	Mynämäki	Myn	Tarvasjoki	Tar
Kiikala	Kii	Naantali	Naa	Turku	Tur
Kisko	Kis	Nauvo	Nau	Uusikaupunki	Uus
Kodisjoki	Kod	Nousiainen	Nou	Vahto	Vah
Korppoo	Kor	Oripää	Ori	Vampula	Vam
Koski TL	Kos	Paimio	Pai	Vehmaa	Veh
Kustavi	Kus	Parainen	Par	Velkua	Vel
Kuusjoki	Kuu	Perniö	Pern	Västanfjärd	Väs
Laitila	Lai	Pertteli	Pert	Yläne	Ylä
Lemu	Lem	Piikkiö	Pii		

Pesimisvarmuusindeksit

Epätodennäköinen pesintä: 1 laji paikallisen pesimäaikaan; todennäköisesti ei pesi ruudussa.

Mahdollinen pesintä: 2 Yksittäishavainto lajista tyyppillisessä pesimäympäristössä; pesintä ruudussa mahdollista.

3 Pari havaittu kerran sopivassa pesimäympäristössä; pesintä ruudussa mahdollista.

Todennäköinen pesintä: 4 Samalla paikalla koiras eri päivinä (pysyvä reviiiri)

5 Samalla paikalla naaras tai pari eri päivinä (pysyvä reviiiri), tai lintu kävi useasti todennäköisellä pesimäpaikalla.

6 Lintu tai pari

— rakentamassa pesää

— varoittelemassa, koska pesä tai poikue ilmeisesti lähellä

— näyttelemässä siipirikkoa

— hyökkäilemässä

Pesä, jossa samanvuotista rakennusmateriaalia tai ravintojätettä

Hautomalaikku pyydystetyllä linnulla

Varma pesintä: 7 Epäsuora todiste varmasta pesinnästä:

— samana vuonna käytetty pesä

— emo meni pesään tai lähti pesästä

— juuri lentokykyiset poikaset tai untuvikot

— emo kanto ruokaa poikasille tai kuljetti poikasten ulosteita

— pesässä hautova emo

8 Suora todiste pesinnästä:

— poikaset ääntelivät pesässä

— pesä, jossa munia tai poikasia

(9) Täytetty pesäkortti M87 muna- tai poikaspesteestä

Vesilinnut

Kuikka (*Gavia arctica*) 1985 Pesinnät: Kiikala, Yläne (2 pesintää) ja Kalannissa niin ikään 2 pesintää.

1986 Ruudut, joilta varmistettu pesintä (9 kpl):

668:28	673:18	675:24
668:30	674:21	676:24
669:28	674:24	677:20

Kaakkuri (*Gavia stellata*) 1985 Pesintä Suomenselältä 6.7 2 ad ja 2 pull

1986 Kaksi varmistettua pesintää. Toinen perinteisesti Suomenselältä ja toinen Koskeljärven seudulta (669:31 ja 676:23)

Härkälintu (*Podiceps grisegena*) 1985 Lai, Pehtjärvi 3—5 pesivää paria, Kal, Korvenjärvi pesintä, Lai, Hiittö 21.5 ja 4.6 2 yks., Veh, Myllyjärvi 15.6 1p

1986 6 varmistettua pesintää:

668:22	669:31	676:20
669:26	674:20	676:23

Mustakurkku-uikku (*Podiceps auritus*) 1985 Mainittakoon parhaimpana Dra, Skinnarvik 7 paria, joilla 23 jälkeläistä. Lisäksi:

Dra 2 paria Kus 3 paria

Kem 1 pari Kal 1 pari

Kii 2 paria Myn väh. 1 pari

Uus 7 paria

1986 Pesintä 16 ruudussa

Kyhmyjoutsen (*Cygnus olor*) 1985 Ilmoitettuja pesintöjä 23 kpl:

Ini 1 Mer 2 Uus 2

Par 2 Naa 1 Väs 1

Kus 1 Vel 1 Dra 2

Tai 3 Lem 5

Hou 1 Kem 1

1986 Pesintä varmistettiin 41 ruudussa.

Laulujoutsen (*Cygnus cygnus*) 1985 Kuului TLY:n alueen pesimälinnustoon alueemme pohjoisosissa pesineen parin voimin.

1986 Erikoinen havainto Kor, Örskär 8.7 1 ad p.

Kanadanhanhi (*Branta canadensis*) 1985 Turun ulkopuoliset pesinnät: Särkisalo, Parainen, Kiikala sekä Kaarina kussakin 1 pesintä. Lisäksi mainittakoon Kem, Sjöfax 6.8 50 yks.

1986 Lajin leviäminen käy ilmi myös atlakselta: pesintä 10 ruudussa. Lisäksi havaintoja kolmesta ruudusta.

Sepelhanhi (*Branta bernicla*) 1985 Hou, Bagg-sövdössä 1 yksilö 8—18.7 (T. Lindbom)

1986 Yksittäishavainnot Salon ruudusta ja Jurmosta.

Valkoposkihanhi (*Branta leucopsis*) 1985 20.6 Uus, Pujonletto 2 SW; ilmeisesti laskeutuvat (H. Virtanen)

1986 Alunperin Skanssenilta Ruotsista peräisin olevat linnut pesivät Ruissalossa.

Merihanhi (*Anser anser*) 1985 Ilmoitettu vain seuraavat: Nau pesintä, Rym 2 pesintää ja Lem myös 2 pesintää.

1986 Varmistettu 11 ruudulta.

Ristisorsa (*Tadorna tadorna*) 1985 Dra pesintä 7 pull (J. Turunen), Uus, Lyökki 15.6 havaittiin pari ja Mie, Mynälähdellä oleili 6.6 1 yks. (E. Tarponen, T. Lindroos ym.)

1986 Pesintä varmistui ruudussa 677:18. Lisäksi ruudut 664:18 ja 665:20 varustettuina indekseillä 5 ja 4.

Jouhisorsa (*Anas acuta*) 1985 Ei pesintään viitattavia havaintoja. 11.6 Tai, Rantalanlahti 2k 1n p; 7.6 Sal, Halikonlahti 1k ja 6.7 Pöy, Pihlavanjärvi 1n p

1986 Pesintä varmistui ainoastaan ruudussa 676:23. Myös ruudusta 670:28 pesintään viitattava indeksi 5. Erillishavaintoja 4 ruudusta.

Haabka on yleinen ulkosaariston pesimälintu. Kuvannut: Matti Valtta

Heinätaivi (*Anas querquedula*) 1985 Kii, Omenajärvi 30.5 2k; Kem, Linnarnäs 8.6 1k; Raisonslahti 13.6 1 pari; Halikonlahti 2.6 1k; Tai, Rantalanlahti 19.5 1k ja Lem, Halkkoaukko 16.6 3k

1986 Pesintää ei saatu atlaksen aloitusvuonna varmistettua. Kaikkiaan laji löytyi 12 ruudusta.

Mustalintu (*Melanitta nigra*) 1985 Uus, Pujonlahti 20.6 1k 2n (H. Virtanen)

1986 Yksi havainto ulkosaaristosta.

Lapasotka (*Aythya marila*) 1985 Uus, Pyhämaa 23.6 pariskunta; Sal, Halikonlahti 30.5—1.6 1n ja 27.7 1k ja Hou, Sövdö 30.7 1n

1986 Kaksi pesintää (ruudut 671:18 ja 677:19). Lisäksi kolme hajahavaintoa.

Alli (*Clangula hyemalis*) 1985 Nau, Borstö 14—16.6 1k 1n p ja Sal, Halikonlahdella 2.6 2 yks., 27.7 1 ja 10.8 2n p

1986 Kolmessa ruudussa tavattujen kesäkierreltöiden lisäksi ilmoitettiin pesinnästä Uudessa kaupungissa. Kyseisen maallikkohavainnon tulkinta on vielä kesken.

Uivelo (*Mergus albellus*) 1985 Tur, Rauvola 1.6 1k ja Halikonlahdella 3.8 1n

1986 Löytyi harhailija ruudusta 671:21.

Merimetso ja haikarat

Merimetso (*Pbalarocorax carbo*) 1985 Tavattiin ainoastaan Jurmosta.

1986 Mietoistenlahdella tavattiin 5.6 3 "ei ad yksilöä" paikallisena.

Kaulushaikara (*Botaurus stellaris*) 1985 13—15.6 Veh, Vehmassalmi 1Ä (J. Helstola); Par, Makeavesialtaat 1Ä (monet); 31.5 ja 14.6 Sär, Makarlanjärvi 1Ä (P. Loivaranta) ja 11.5 Tai, Kolkanaukko 1Ä

1986 Ainoastaan 2 ruudulla! 669:23 ja 671:19

Harmaahaikara (*Ardea cinerea*) 1985 Raisionlahti 13.6 1p (P. Rautsala)

1986 Yksittäishavainnot ruuduilta 669:19 ja 669:22

Kanalinnut

Riekko (*Lagopus lagopus*) 1985 Yläneen Vasikjärvenrahkalla tavattiin viiden yksilön todennäköinen poikue (P. Mustakallio)

1986 Lintuja havaittiin neljässä ruudussa Raasin seudulta Laitilan takametsiin, josta pesintäkin varmistui.

Metso (*Tetrao urogallus*) 1985 Pesinnät todettiin Houtskarista, Lemusta ja Kemiöstä.

1986 Laji löytyi 36. ruudusta. Näistä varmoja pesintöjä todettiin 12 ruudussa.

Peltopyy (*Perdix perdix*) 1985 Koski TL 14.7 2 ad ja 6 pull sekä toisella paikalla Koski TL:ssä 2.6 2 ad. Pii, Hepojoki 1n ja 18 pull; Aur, Ihava 1n ja 19 pull; Aurassa tavattiin myös toinen iso poikue 1n ja 22 pull. Myös Pöytyällä lajia havaittiin

1986 Pesintä varmistui kolmesta ruudusta Pöytyän seudulta ja yhdestä Laitilassa. Myös Lemusta, Piikkiöstä, Aurasta ja Alastarolta saatiin havaintoja.

Kurki ja rantakanat

Kurki (*Grus grus*) 1985 Havaintoja ilmoitettiin runsaasti. Näistä pesintää koskevia oli seitsemän kappaletta. Laitilassa 3 pesintää (+ muutama ilmeinen); Mynämäeltä, Merimaskusta, Lemusta ja Uudestakaupungista kustakin 1 pesintä. Muista havainnoista mainittakoon Ala, Hanhijoki 25.5 29p ja Ala, Mälläinen 2.6 28p

1986 Kurjen pesintä varmistui 20 ruudusta.

Luhtakana (*Rallus aquaticus*) 1985 Raisionlahti 26.4 alkaen 1 yks. Par, Makeavesialtaat kesäkuussa 2Ä. Tur, Rauvola 4 ja 23.6 1Ä. Kem, Pitkäjärvi 1Ä ja myös Laitilassa 1 huutelijä.

1986 Varsin heikosti. Ainoastaan neljän ruudun havainnot.

Luhtahuitti (*Porzana porzana*) 1985 Mer, Taatistenjärvi 10.6 1Ä. Paimionlahti 28.5 2Ä ja 1.6 1Ä. Kii, Omenajärvi 13.5 3Ä. Suo, Aneonjärvi 6.7 1Ä. Sär, Hakkala 20.6 1Ä. Par, Bodnäs 31.5 1Ä. Utö 27—29.5 1 exx.

1986 ei varmistettuja pesintöjä. Laji tavattiin 10 ruudussa.

Ruisräikkä (*Crex crex*) 1985 Suo, Kitula 6.7 1Ä; Pai, Sähkö 5—8.7 1Ä; Paimionlahti 19.6 1Ä ja Kii, Yltäkylä 6.7 2Ä.

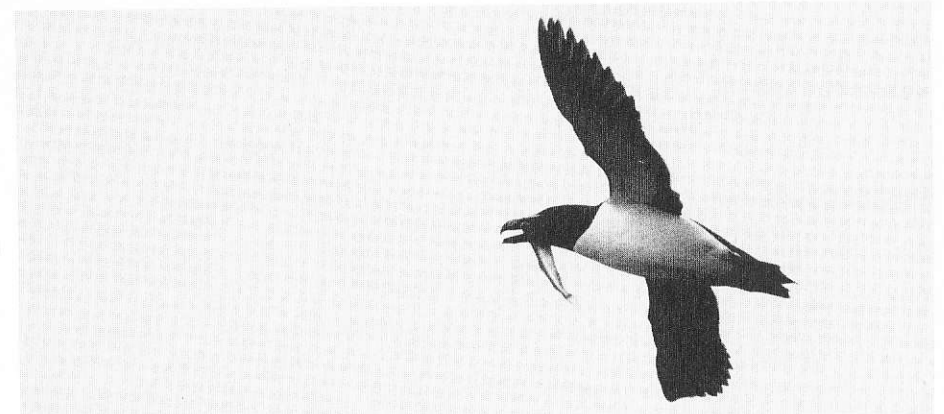
1986 Rääkän raksutusta kuultiin kymmenessä ruudussa.

Liejukana (*Gallinula chloropus*) 1985 Paimionlahti 28—29.5 1 yksilö

1986 Laji tavattiin kahdessa paikassa: Raisionlahdella 30.5 1p ja Paimiossa pesintävarmuusindeksillä 4.

Kahlaajat

Kapustarinta (*Pluvialis apricaria*) 1985 Hal, Kakkosuo 12.6 1; Lai, Hirvilammensuo 2 soidintelevaa

Nälkäisten poikasten nälkämotiivi täytyy tyydyttää. Ruokki kesäisessä työssään. Kuvannut: Mikko Tamminen

1986 Kapustarinnasta saatiin atlaksen myötä varsin runsaasti havaintoja. Pesintä varmistui viidessä ruudussa. Lisäksi 8 ruudussa indeksi oli 6.

Metsäviklo (*Tringa ochropus*) 1985 Pesimäaikaisia havaintoja tehtiin Laitilassa (kuudessa paikassa), Paraisilla (kahdessa paikassa), Raisiossa, Kalannissa, U:kissa ja Alastarolla.

1986 16 ruudussa indeksinä oli 6, mutta pesinnän varmistus tuli vain kahdesta ruudusta (Sauvo ja Koskeljärvi).

Liro (*Tringa glareola*) 1985 Lai, Hirvilammensuo 3 soidintelevaa ja Suo, Johdesuo 6.7 1p

1986 Ruuduista 677:28, 676:23 ja 676:22 varmistettiin pesintä. Kuutos-indeksillä oli varustettu 7 ruutua.

Suokukko (*Philomachus pugnax*) 1985 Lemussa pesivä pari (M.J. Saarinen)

1986 Myös atlasvuonna ainoa varma pesintä tapahtui Lemussa. Kahdessa muussa ruudussa (676:22 ja 669:19) sorvattiin indekseiksi 6 ja 5.

Suosirri (*Calidris alpina*) 1985 Kaksi pesintää: Lem, Oukkulanlahti (M.J. Saarinen) ja Uus, Ulkosaaristo (H. Virtanen).

1986 Vain yksi pesintä varmistui ja ruutu oli 664:19.

Lokit — tikat

Pikkulokki (*Larus minutus*) 1985 Kaikki havainnot: Lai, Otajärvi 18.5 50p, 25.5 ja 13.7 15 ad; Sal, Halikonlahti 26.6 2 yks.; Kaa, Kuusistonlahti 6.6 1 ad, 9.6 1 ad ja 1 2kv, 25.6 1ä ja 27.6 1; Pyh, Kulju 25.6 10p.

1986 Pesintä varmistui vierekkäisistä ruuduista 677:19 ja 677:20. Kuudesta muusta ruudusta yksittäishavainto.

Mustatiira (*Cblidonias niger*) 1985 Paimionlahti 3—4.6 1 ja 5.6 2 yks.; Raisionlahti 4.6 1; Halikonlahti 26.6 1 ad

1986 Mustatiiran musta vuosi: ei havaintoja!

Räyskä (*Sterna caspia*) 1986 Ensimmäinen atlasvuosi ei antanut oikeaa kuvaa räyskän pesimisestä alueellamme. Tuskinpa kanta yhden pesinnän varassa on.

Ruokki (*Alca torda*) 1985 Hou, Kihti 7.7 1p; Dra, Rosala kesäkuussa muutama.

1986 Ruuduista 674:17 ja 663:18 pesinnät. Lisäksi havaintoja kolmesta ruudusta.

Turturikyhyky (*Streptopelia turtur*) 1985 5 havaintoa on selvästi edellisvuosia heikommin: Dra, Vänö 11.6 1Ä (M. Harmanen); Pyh, Ka-

jakulma 30.5 1Ä (E. Gustafson); Pii/Pai, Kuotila 19.6 1 (J. Helstola); Kis, Vilikkala 9.6 alkaen ainakin viikon verran (H. Varo, P. Siitonen); Tur, Topinoja 4 lintua 3.8

1986 Todella vähissä! Vain kaksi havaintoa ruudusta 670:28 ja Jurmosta.

Turkinkyhky (*Streptopelia decucocto*) 1985 Turun ulkopuoliset havainnot: Lai, kko vähintään 1 pesivä pari ja 1 reviiiri; Kem, kk 7.8 1p; Tai, kk 30.8 2; Pai, Vista 27—28.8 1—2p; Koski TL, kk 20.7 3; Sal, Asemakatu heinäkuussa 2. Nimikkeellä Paimio ja Salo oli myös muutama havainto.

1986 Neljä pesimärutua (Turku, Kemiö, Salo ja Laitila). Paimiosta todennäköinen pesintä. Lisäksi tavattiin Loimaalla sekä toisessa Turun ruudussa.

Sarvipöllö (*Asio otus*) 1985 Sarvipöllön pesintä meni niin sanotusti putkeen. Pesintöjä ilmoitettiin 44 kpl. Kunnittain seuraavasti:

Tur 7	Kaa 3	Pii 5
Lie 2	Sär 2	Pai 2
Kem 1	Tar 4	Pert 3
Par 4	Kii 3	Sal 2
Hal 2	Aur 3	Lai 1

Lisäksi pesi ainakin Pöytyällä (määrä epäselvä). Paljon yksittäishavaintoja.

1986 Pesintä 30 ruudussa. Hajahavainnot 17 ruudusta.

Suopöllö (*Asio flammeus*) 1985 Pöytyältä kaksi pesintää. Toinen havainto Lai, Valkojärvellä, jossa 29.6 ja 11.7 1 lintu.

1986 Varma pesintä ruudusta 674:24 ja todennäköinen pesintä 676:22. Muita havaintoja 7 ruudusta.

Hiiripöllö (*Surnia ulula*) 1985 Ei havaintoja.

1986 Sensaatiomaiset pesinnät varmistuivat peräti 5. ruudusta. Nämä ruudut olivat 674:21, 23 ja 25, 675:24 sekä 676:22. Lisäksi havainto ruudusta 669:22.

Kehräjä (*Caprimulgus europaeus*) 1985 Havainnot kunnittain:

Kii 1	Uus 1	Sal + Hal 3
Veh 4	Kal 1	Väs 1
Ini 1	Kod 1	Naa 3 paria
Sär 2	Par 2	Nau 1
Lok 2	Pai 1	

1986 Vaikeasti varmistettava pesintä todettiin ruudussa 676:26. Ruudun 671:25 indeksi oli

6. Huomattavasti helpompaa onkin linnun havaitseminen: näitä ruutuja oli 42 kappaletta.

Harmaapäätikka (*Picus canus*) 1985 Yhtään pesintää ei ilmoitettu. Nauvossa 13.7 nähdyt 4 lintua ilmoitettiin ilmeisenä poikueena. Pariskunta tavattiin kolme kertaa (Uus, Kem, Par). Lisäksi vajaat kymmenen havaintoa huutelevista tai yksittäisistä linnuista.

1986 Harmaapäätikka osoittautui yllättävän yleiseksi. Pesintä 14 ruudussa ja lisäksi laji tavattiin 34. ruudussa. Yhteensä siis havaintoja 46 ruudusta.

Pikkutikka (*Dendrocopos minor*) 1985 Kus, Laupunen pesintä. Muut: Tur, Uittamo 26.6 1; Lai, Pitkäjärvi soidinteleva pari 19.4; Pöy, Riihikoski 2.8 1k; Par, Granvik 12.4 k ä, Hou, Baggövdö 18.7 2 ja Kis, Isorytkö 17.8 Ä

1986 Varmat pesinnät (8 kpl):
669:21 669:31 670:22 670:28
672:19 674:25 676:20 677:20

Laji tavattiin myös 23 muussa ruudussa.

Pohjantikka (*Picoides tridactylus*) 1985 Ylä, Vaskijärven luonnonpuisto 22.6 1 (P. Mustakallio)

1986 Yläneen ruudusta pesintään viittaava havainto (indeksi 5). Tikka havaittiin myös samassa ruudussa kuin vuonna 1985. Kaksi muuta ruutua olivat 669:23 ja 677:28. Yhteensä siis 4 ruudussa.

Varpuslinnut

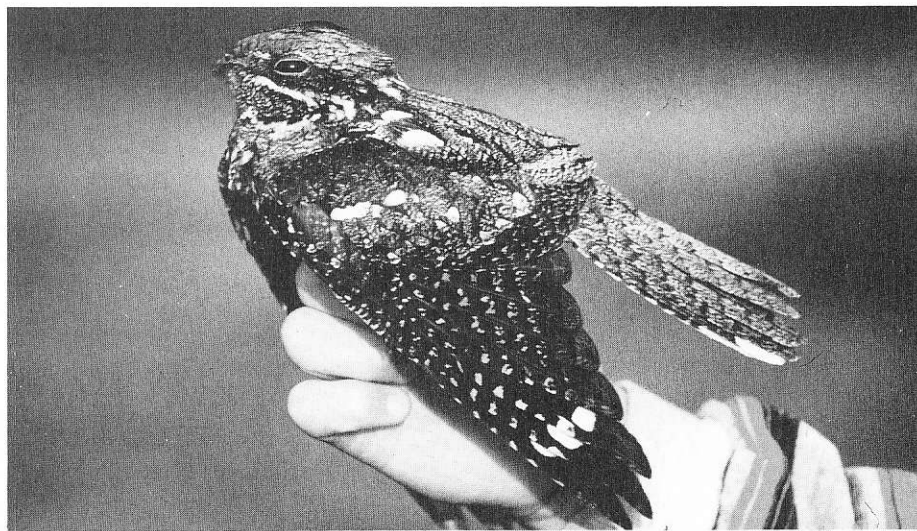
Kangaskiuru (*Lullula arborea*) 1985 Vaivaiset 3 havaintoa. Par, Granvik 4.4 1Ä vanhalla pesimäpaikalla; Kem, Deglidal 1.6 soidinteleva ja Vehmaalla 16.6 1Ä

1986 Dragsfjärdistä ainoa varmistettu pesintä (667:24). Kemiön seudulta indeksi oli 6. Viidessä ruudussa indeksi oli 4. Lisäksi tavattiin 4. ruudussa. Yhteensä 11 ruutua.

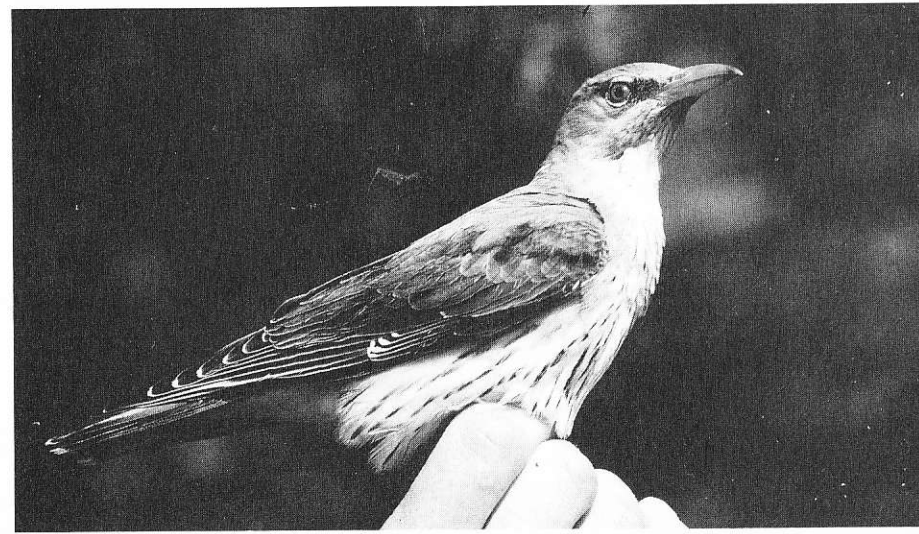
Lapinharakka (*Lanius excubitor*) 1985 Ei havaintoja.

1986 Yksi pesintä, joka tapahtui Laitilan seudulla. Ilmeinen pesintä ruudusta 676:25. Lekku nähtiin myös Houtskärissä, Yläncellä ja Salossa.

Kuhankeittäjä (*Oriolus oriolus*) 1985 Normaalista runsaampi: Tur, Lentokenntä 4.6 1Ä; Pyh, Nihtiö 25.6 1Ä; Uus, Ahmasvesi 16.6 1Ä; Tai, Kolkanaukko 15.6 1Ä; Nau, Borstö 16.6 1Ä; Lai, Vaimaro 5.6 1n; Suo, Sallittu 14.6 Ä

Tuttu öinen surisija, kehräjä, jonka pesinnän varmistaminen on hyvinkin bankalaa. Kuvannut: Jukka Grönlund

Kuhankeittäjä esiintyi runsaana TLY:n alueella. Kuvassa 2 kv naaras. Kuvannut: Jukka Grönlund

1986 Havaittiin kuudesti. Kahdessa ruudussa koiras pidempään paikallisena. Saaristossa havaitut linnut mahdollisesti vielä muuttolla. (Havaintojen tarkastus vielä kesken).

Pähkinähakki (*Nucifraga caryocatactes*) 1985 Dra, Rosala pesintä; Dra, Hiittinen 19.5 1; Ini, Kolko 7.7 1

1986 Syksyn 1985 voimakas vaellus lienee osittain vaikuttanut hakkien runsaaseen esiintymiseen kesällä -86. Pesintä varmistui 8. ruudusta. Hakkeja tavattiin myös 7 muussa ruudussa.

Mustavaris (*Corvus frugilegus*) 1985 Par, Attu 11.6 2; Mie, Mynälahti 11.6 2 ad ja Kus, Kau-rissalo 15.6 2p

1986 Satunnaisia matkajia kahdessa ruudussa.

Korppi (*Corvus corax*) 1985 Pesintöjä ilmoitettiin Pyhämaasta, Merimaskusta, Velkualta, Yläneeltä, Alastarolta, Lemusta sekä Iniöstä. Iniöstä ilmoitettiin 2 pesintää.

1986 Atlas osoittaa korpin olevan vielä yleinen Varsinais-Suomessakin. Pesintöjä 29 ruudusta.

Peukaloinen (*Troglodytes troglodytes*) 1985 Kii, Varisjoenrotko 30.5 3Ä ja Kii, Pusanoja 1.7 1Ä

1986 Lintuja tavattiin kohtalaisesti (22 ruutua), mutta varmistettu pesintä jäi ruudun 670:19 varaan.

Kirjokerttu (*Sylvia nisoria*) 1985, Nau, Borstö 11—18.6 8—9 laulavaa; Dra, Rosala 2 paria, myös pesintä varmistui; Dra, Vänö peräti 30 yksilöä!

1986 kaksi varmaa (667:21 ja 669:23) ja kolme todennäköistä pesintää. Lisäksi kolme satunnaisempaa tapaamista.

Idänuunilintu (*Phylloscopus trochiloides*) 1985 Kem, Pajböle 2.6 laulava; 11 ja 13.6 Nau, Borstö 2 laulavaa; Ruissalossa 19.6 1 laulava. 1986 Neljästä ruudusta yksittäishavainto.

Pikkusieppo (*Ficedula parva*) 1985 Kem, Pajböle 2.6 2kv k Ä; Dra, Vänö 1—2.6 2 kv k

Ä ja Tur, Kaarningan metsäsäätiö 18.6—3.7 2kv k Ä

1986 Harvinaisen heikosti. Tavattiin vain kahdessa ruudussa.

Kulorastas (*Turdus viscivorus*) 1985 Ainoa ilmoitettu: 29.7 Tur, Lentokenttä useita.

1986 Yhteensä havaittiin 34 ruudussa. Näistä 3 koski pesintää.

Pyrstötäinen (*Aegithalos caudatus*) 1985 Ei havaintoja.

1986 Laitilasta havainnot kahdelta ruudulta. Toisella näistä varmistui pesintä (676:20).

Pähkinänakkieli (*Sitta europaea*) 1985 Ei löytynyt TLY:n alueelta

1986 Tavattiin ruuduissa 672:19 ja 671:26.

Pikkuvarpunen (*Parus montanus*) 1985 Ei satunut lintumiesten kiikareihin.

1986 Pesintä Kustavista.

Järripeippo (*Fringilla montifringilla*) 1985 Kii, Varisjoenrotko 30.5 1n; Lai, Hirvilamminsuo 20 ja 29.5 3 ja 2Ä koirasta; Nau, Borstö 16.6 1; Lai, Otajärvi 18.5 1k 1n, 25.5 ja koko heinäkuun 1k; Ylä, Vaskijärvi 8.6 1ä

1986 Todennäköinen pesintä Tarvasjoella päin. Yhteensä tavattiin 7 ruudussa.

Isokäpylintu (*Loxia pytyopsittacus*) 1985 Ainoa pesintä ilmoitettu Dra, Tiilitehtaalta.

1986 12 varmistettua pesintää on melko mukavasti.

Pohjansirkku (*Emberiza rustica*) 1985 Ylä, Vaskijärven luonnonpuisto pesintä; Tur, Pomponrahka pesintä; Kal, Korvenjärvi 27.5 ja 2.6 1k ä

1986 Kolme pesintää (674:25, 675:24 ja 676:22). Muita havaintoja viidestä ruudusta.

Näärä 1986 Tavattiin viidestä ruudusta. Yksi havainnoista koski lisääntymistä.

Liito-orava 1986 Löytyi myös viidestä ruudusta, näistä neljä koski pesintää.

Vaihtoehtoinen stajauskoe — päivälaivalla Ruotsiin

Jyrki Normaja

Kevääntulon hitauteen tuskastuneina päätimme — minä ja Tapio Lineri — tehdä nopean piipahduksen länteen, ts. Viking Linella lähtö Turusta aamulla Tukholmaan ja paluu Turkuun seuraavana aamuna. Ajankohtaa harkituaamme päädyimme johonkin maalis—huhtikuun vaihteeseen. Kun menimme helmikuun puolessavälissä varaamaan matkaa, oli suurin osa ko. ajan laivavuoroista jo täynnä. No, huhtikuun ensimmäiseltä viikonlopulta löytyi kuitenkin tilaa.

Laivayhtiöiden hintapolitiikka on jokseenkin mielenkiintoinen: jos otat edestakaisen matkan Ruotsiin (kansipaikat), matkan hinta on Vikingillä 210 mk. Jos otat tähän lisäksi ruoat, selviät 183 markalla. Kaikkein halvimmalla Tukholmaan pääsee ottamalla hytin: koko matkan hinnaksi muodostuu näin 172 markkaa halvinta hyttiluokkaa käyttäen.

4.4. aamu koitti aurinkoisena ja selkeänä. Jo kello 9 olimme valmiina satamassa (laiva lähtee klo 10.) Puoli kymmenen aikoihin pääsimme laivaan hakemaan hyttipaikat ja valmistautumaan matkan rasitukseen. Laivan lähtiessä satamasta olimme jo ehtineet siirtyä verovapaan myymälän puolelle. Harmi, sillä kevään ensimmäinen selkälokki oli poistunut satamasta aivan laivamme vanavedessä.

Alkumatka ei paljoa tarjonnut. Kymmeniä harmaa- ja merilokkeja tosin näkyi istuskelemissa tulevilla pesimäsaarillaan, jotka vielä olivat lumen ja jään vallassa. Sää oli melko leppoisa, ilman takkia pärjäsi tuulettomalla peräkannella erinomaisesti (jotkut ruotsalaiset näyttivät pärjäävän ilman paitaakin). Ai-

noa stajausa hieman häiritsevä tekijä oli silloin tällöin kajahtava epämääräinen kakofonia, josta tarkkakorvainen saattaisi ehkä erottaa yhtymäkohtia Du gamla du fria -lauluun.

Yllättävän vähän ihmiset ihmettelivät kiikarein, kameroin ja kaukoputkin varustautuneita lintumiehiä (Turun torillakin on kysytty jalustalla olevasta kaukoputkesta: "Hei kaveri, mihin sää olet menossa ton kranaatinheitin kanssa...") Ainoat läsnäolomme millään tavoin noteeranneet olivat isä ja äitejä jotka opastivat kaukoputkesta: "Sedillä on kamerat; sedät varmaan kuvaavat lintuja". Svedut (suom.kans.nimitys, tarkoittaa ruotsalaista, kirj. huomautus) olivat noin viiden minuutin kuluttua satamasta lähdöstä sellaisessa kunnossa etteivät olisi kuitenkaan huomanneet yhtään mitään.

TLY:n alueen ja Ahvenanmaan rajoilla alkoivat lintumiehet kypsyä ja — onneksi — linnut liikkua. Ensimmäisen merkin jonkinlaisesta valoisammasta tulevaisuudesta antoi pienessä sulassa uiskennellut isokoskeloparvi. Muutaman hetken kuluttua näkyi jo pari muuttavaa petolintuakin (varpushaukka ja määrittämätön IP (ei merikotka)). Myös kyhmyjoutsenia rupesi lentelemään sinne tänne edestakaisin laivan ympärillä. Vähän ennen Sottungaa repesi: kaksi 3-kv merikotkaa liiteli suoraan laivan yläpuolella. Jos aikoo kuvata laivalta jotakin on syytä olla valmiina koko ajan, laiva kulkee yllättävän nopeasti (empiirisesti testattua tietoa). Kahden minuutin jälkeen löytyi horisontista kolmas hali kaartelemasta. Sottungan ohitettuaamme näkyi taas

pari merikotkaa (leppoisaa, viisi haliaetusta 20 minuutissa). Parin neliökilometrin sulia alkoi myös näkyä siellä täällä, niinpä vuodenpinnaalista kaunistui allilla, haahkalla ja riskilällä. Alleja oli puolentuhatta, haahkoja parisataa ja riskilöitä kolme.

Juuri ennen Maarianhaminaa alkoi sulia olla huomattavasti enemmän. Parisataa tukkasotkaa, telkkää ja 150 kyhmyjoutsenta piristivät kummasti. Satamaan tulossa on huonotkin puolensa: jokainen laivalla olija haluaa välttämättä tulla kannelle. Putkista tai muista linnustusvälineistä kukaan ei kuitenkaan sanonut mitään.

Maarianhaminan pysähdyksen 15 minuutissa El ole aikaa bongata edes pikkubarputa. Kevät oli Ahvenanmaalla huomattavasti mannermaata edellä, krookuksetkin näyttivät kukkivan aivan satamassa. Sataman lokit stopin aikana ehti juuri ja juuri katsoa, linnut kun olivat koko ajan ilmassa (4 autolautan tuloa ja lähtöä 30 minuutissa).

Ruotsiin päin lähdettyämme linnusto alkoi selvästi köyhtyä. Parissa sulassa oli jokunen allia ja haahka (valitettavasti ja-sanan kanssa) sekä riskilä. Merisumua oli jonkinverran, mikä vaikeutti havainnointia. Koko Ahvenanmeri oli vielä jäässä, joten puolen tunnin turhan seisoskelun jälkeen päätimme siirtyä sisätiloihin muihin rientoihin.

Takaisin kannelle palasimme vain lyhyttä vilkaisua varten vähän vajaa seitsemän. Esitämäni kysymykseen "Onko täällä mitään" sain Tapiolta tyynen vastauksen: "Ellei muita niin ainakin haikaroita". Toden totta, aivan laivaväylän varrella oli parin hehtaarin saarissa harmaahaikarakolonia, jossa paikalla 11 aikuista kalannielijää. Ainakin viisi risulinnaa löytyi saaren muutamasta puusta. (Tiedoksi: laiva on tässä kohtaa tasan klo 19.00 Suomen kesäaikaa. Kolonia jää laivan vasemmalle puolelle, siis joko styyrpuuriin tai paapuuriin.)

Loppumatka sujui sen suuremmitta komelluksitta, vain haapana, ampuhaukka, talitiainen ja selkälokki saatiin kaunistamaan lajilistaa. Tukholmaan saavuimme niin myöhään (klo 20 paikallista), ettei juuri lintuja enää nähnyt katsoa. Jokunen naurulokki näytti laivan ympärillä pyörivän. Paluumatkalla ei sitten enää lintuja sanan varsinaisessa merki-

tyksessä katsottukaan. Saavutuksena voidaan pitää seuraavana päivänä saapumista Veneveistämölle stajjaamaan jo noin puoli kymmenen aikaan (laiva saapuu Turkuun klo 8.)

Muutamia vihjeitä samanlaista matkaa suunnitteleville: Ainakin tänä vuonna Suomen puoli oli vielä pahasti jäässä. Viikkoa myöhemmin tilanne olisi ehkä jo ollut parempi. Ahvenanmaa oli varsin hyvässä kunnossa juuri nyt. Ruotsin puolella ajettiin kaksi viimeistä tuntia Tukholmaan tultaessa täysin sulassa, joten jos haluaa Ruotsin lintuja katsoa, olisi viikkoa aikaisempi matka ollut ehkä parempi. Muistaa kuitenkin täytyy, etteivät vuodet ole veljeksiä. Talvi 86/87 oli jäätälanteen kannalta hyvä (jää oli hyvälaatuista ja sitä oli AIVAN riittävästi). Vielä huhtikuun alussa oli monin paikoin Varsinais-Suomessa 80 cm paksu jääkerros.

Kuvatunlainen miniristeily (aamulaivalla yhteen suuntaan, samalla paatilla illalla takaisin) on kaikkein edullisin ratkaisu. Huonoista puolista mainittakoon, ettei Suomeen saa tuoda alkoholia alle 24 tuntia kestäneeltä matkalta, ellei matkaa ole tehty lentokoneella. Menomatalla C₂H₅OH saa kuitenkin ostettua laivan verovapaasta myymälästä. Kaukoputki on asiallinen varuste laivalla. Tärinä ei ole niin paha, etteikö putkesta olisi apua. Ardea-kolonia kannattaa plokata, sellaisia kun ei juuri kotomaassa tarvitse katsoa. Merikotkan näkee jos viitsii stajjata. TERVEMENO!

Retkijuttuja kaivataan

Mikä onkaan viehättävämpää kuin lukea hyvästä kotimaan tai kaukomaan linturetkestä! Lehden sisällön monipuolistamiseksi toimitus kaipaa linturetkistä kertovia juttuja. Lapin, Eilatun, Siperian, Amerikan, Burman, Tanzanian, Timbuktun ja Rauvolan retkeilijät nyt on aika osoittaa kirjalliset kykynne! Kertomuksenne voi olla tiukan tieteellinen, täysin asiallinen tai täydellisen asiaton, kuten juttu Voi rupi, mikä retki (Ukuli 4/86). Kaikenlaiset retkijutut ovat siis nykyisin hyvin haluttuja, menekki eli tässä tapauksessa julkaisutodennäköisyys on lähes 100 %:a. Hyviä hetkiä kirjoituskoneen ääressä!

Varsinais-Suomen lintujen lajiluettelo

Kari Salonen

Yleistä

Turun Lintutieteellisen Yhdistyksen laajan ja biotoopeiltaan varsin vaihtelevan linturetkilyalueen linnustoa selvitetään parhaillaan käynnissä olevan yleiseurooppalaisen lintulaskennan eli Euroatlaksen yhteydessä. Tämä järjestyksessään toinen lintuatlas suoritetaan vuosina 1986—88 ja tarkoituksena on kartoittaa alueen pesivä linnusto.

Edelliseen liittyen ahkerilla ja uteliailla harastajilla herää varmasti mielessään kysymys siitä, millainen on Varsinais-Suomen nykyinen linnusto ja mitä lintulajeja on täällä tavattu. TLY:n retkeilyalueesta ei ole aikaisemmin julkaistu minkäänlaista yhteenvetoa tai kattavaa lajilistaa.

Seuraavan paikoitellen yksitoikkoisenkin listan tarkoituksena ei ole antaa tyhjentävää tietoa linnustostamme, vaan esitellä lyhyesti kaikki Varsinais-Suomessa nähdyt lintulajit ja mainita erikoisemmista havainnoista myös havaintopäivämäärät.

Tällaisen lajilistan saattaminen täysin tarkaksi ja luotettavaksi on kuitenkin lähes mahdotonta. Käytännössä suurin vaikeus on havaintotietojen etsimisessä ja niiden tarkistamisessa. Vuosikymmenien takaisista mielenkiintoisista havainnoista ei ole saatavilla tarkkoja tietoja, joten joidenkin lajien kohdalla on ollut luottaminen siihen kirjalliseen ja suulliseen materiaaliin, jota on saatu käyttöön. Nykyisin kaikkia Rariteettikomitean lajilistaan kuuluvia havaintoja ei ole tarkistettu, mutta niitä voidaan silti pitää varmoina.

RK:lla ja ARK:lla on kuitenkin ollut varsin suuri merkitys, sillä monet harvinaisista lajeista ja yksittäisistä harvinaisuushavainnoista ovat olleet komiteoiden käsittelyssä.

Lisäksi tällä hetkellä on ainakin osittain käynnissä vanhojen havaintojen tarkistus mahdollisin lisäkommentein, joten toivottavasti tarkempaa tietoa tulee alueemme linnustosta Varsinais-Suomen linnut -kirjaan.

Edellä mainittuun liittyen on myös ns. pienempien harvinaisuuksien esiintymiskertoja alueellamme jouduttu arvioimaan melko karkeastikin. Tällaisen menettelyn tarkoitusta puoltaa kuitenkin se seikka, että on parempi antaa edes jonkinlainen arvio havaintomäärästä kuin jättää arvio kokonaan pois. Kriitikille kyllä löytyy sijaa.

Suuret kiitokset Tapani Nummiselle, joka tarkisti lajilistan ja havaintopäivämäärät, Esko Gustafssonille, joka niin ikään tarkisti lajilistaa ja esiintymistä sekä Juhana Pihalle, jolta sain käyttööni TLY:n laajan havaintoarkiston.

Lyhyesti retkeilymaastosta

Varsinaissuomalaisilla on ollut onni saada käyttöönsä mitä monipuolisin retkeilymaasto. Etelässä ulkosaaristo tarjoaa hyvät muuton-tarkkailupisteet, joista tärkeimpänä voidaan pitää Korppoon saaristoa Jurmoineen ja Hiitisten saaristoa. Lännessä alue rajoittuu Ahvenanmaan maakuntaan.

Rannikon tuntumassa sijaitsevat parhaat lintulahtemme, joista parhaita ovat Paimionlahti, Mynälahti ja Halikonlahti. Sisäosissa sijaitsee rauhallisia ja hyviä lintujärviä sekä melko laajojakin suo- ja metsäalueita.

Pahana puutteena on pidettävä hyvien kahlaajarantojen vähäisyyttä, ainoana hyvänä paikkana voidaan pitää Jurmoa. Kokonaisuudessaan alue käsittää noin 50 kuntaa ja pinta-ala merialueineen on n. 16 000 km².

Käytetyt lyhenteet

Lintulajin esiintyminen Varsinais-Suomessa kuvataan seuraavilla lyhenteillä. Rajatapauksissa on päädytty todennäköisimpään.

- L = läpimuuttaja
 Pp = pesivä paikkalintu
 Pm = pesivä muuttolintu
 Pp/m = pesimälintu, joka on osittain paikka- ja/tai muutto- tai vaelluslintu
 T = tavataan talvisin (ei kuitenkaan poikkeuksellisia talvihavaintoja)
 S = satunnaisvieras
 subad = esiaikuinen lintu

Lajiluettelo

Varsinais-Suomessa on tavattu yhteensä 323 erilaista lintulajia. Säännöllisiä pesimälintuja on n. 160—165, riippuen hieman vuodesta. Talviaikoina nähdään keskimäärin 105—115 lintulajia.

Mikäli linnun kohdalla ei ole lajinumeroa on kyseessä joko rotu tai tarhakarkulaisena pidettävä laji.

1. **Kaakkuri** (*Gavia stellata*) PmTL.
2. **Kuikka** (*Gavia arctica*) PmTL.
3. **Amerikanjääkuikka** (*Gavia immer*) S. Juhlapukuinen lintu Korppoon Jurmossa 1.—2.8.1981.
4. **Jääkuikka** (*Gavia adamsii*) S. Laji on nähty alueellamme arviolta 25 kertaa, joista valtaosa Jurmossa huhti-toukokuussa ja joulukuussa.

5. **Pikku-uikku** (*Tachybaptus ruficollis*) S. Havaintoja on kertynyt n. 50, joista pääosa loppusyksyltä ja alkutalvesta.

6. **Silkkiiukku** (*Podiceps cristatus*) PmT.

7. **Härkälintu** (*Podiceps griseigena*) PmT.

8. **Mustakurkku-uikku** (*Podiceps auritus*) Pm.

9. **Myrskypääsky** (*Oceanodroma leucorhoa*) S. Lokalahti 20.11.1960 koiras. Lintu on nykyisin täytettynä Turun yliopiston kokoelmissa.

10. **Suula** (*Sula bassana*) S. Ainoat havainnot Houtskarista 3.7.1956 ja Halikosta 14.9.1968. Halikon lintu löydettiin pellolta törmättyään sähkölankoihin. Nykyisin se on Turun Biologisen museon kokoelmissa.

11. **Merimetso** (*Phalacrocorax carbo*) TL. Ulko-saaristosta runsaasti havaintoja muuttoaikoina ja talvina. Myös muuttoa sisämaahan ja sitä kautta edelleen Jäämerelle tapahtuu jonkin verran, luvut ovat tosin vaatimattomia. Merimetsosta on myös joitain kesähavaintoja.

12. **Kaulushaikara** (*Botaurus stellaris*) Pm.

13. **Harmaahaikara** (*Ardea cinerea*) L. Dragsfjärdissä poikue vuonna 1974.

14. **Ruskohaikara** (*Ardea purpurea*) S. Lemu 23.6.1980.

15. **Silkkiihaikara** (*Egretta garzetta*) S. 11.5.1977 Korppoon Utö muuttolennessa harmaahaikaran kanssa ja Kemiössä 26.6.1986.

16. **Jalohaikara** (*Egretta alba*) S. Havaintoja 3 kpl: 16.5.1972 Halikonlahti, 31.8.1983 Sauvon Tapilanlahti ja 30.5.1984 Jurmo. Lisäksi *Egretta sp.* Lemussa 16.5.1975.

17. **Mustahaikara** (*Ciconia nigra*) S. Havaintoja n. 25, myös pieniä parvia nähty. Laji on mahdollisesti pesinyt alueellamme 1700-luvulla.

18. **Kattohaikara** (*Ciconia ciconia*) S. Havaintoja n. 60, yksilöitä n. 80.

19. **Mustaiibis** (*Plegadis falcinellus*) S. 1830-luku 2 Turun lähellä Kuusistossa, joista toinen ammuttiin.

20. **Kapustahaikara** (*Platalea leucordia*) S. 27.—30.10.1979 Turku Ruissalo 1 subad. Lintu nähtiin myös Raisiossa.

21. **Flamingo** (*Phoenicopterus ruber*) S. 29.6.1904 Priikkiö. Lintu on nykyisin Helsingin yliopiston kokoelmissa.

Ruissalon kapustahaikara aamuauringon kauniisti valaisemana. Kuvannut: Jukka Grönlund

Chilenflamingo (*Phoenicopterus chilensis*) S. 22.—29.5.1979 1 Kustavi, Anavainen. Kyseessä oli tarhakarkulainen.

22. **Kyhmjoutsen** (*Cygnus olor*) PmT.

23. **Pikkujoutsen** (*Cygnus columbianus*) L. Laji on tavattu alueellamme n. 80 kertaa.

24. **Joutsen** (*Cygnus cygnus*) LT.

25. **Metsähanhi** (*Anser fabalis*) L.

26. **Lyhytnokkahanhi** (*Anser brachyrhynchus*) S. Havaintoja n. 15.

27. **Tundrihanhi** (*Anser albifrons*) L.

28. **Kiljuhanhi** (*Anser erythropus*) S. Viimeiset keväiset muuttoparvet lepäilivät Sauvon ja Paimion pelloilla aina 1960-luvun alkupuolelle asti. Viimeinen luotettavan tuntuinen havainto on vuodelta 1969.

29. **Merihanhi** (*Anser anser*) Pm.

Intianhanhi (*Anser indicus*) S. Yksinäinen lintu Turun Ruissalossa 19.5.1983—12.1.1986. Ensimmäinen havainto Halikosta 1938, jolloin lintu ammuttiin.

30. **Lumihanhi** (*Anser caerulescens*) S. Havaintoja yllättäen 10.

31. **Kanadanhanhi** (*Branta canadensis*) Pp/m. Lintuja istutettiin alueellemme 1970-luvulla.

32. **Sepelhanhi** (*Branta bernicla*) L.

33. **Valkoposkihanhi** (*Branta leucopsis*) L. Pesinyt Ruissalossa 1984 ja 1986.

34. **Ruostesorsa** (*Tadorna ferruginea*) S. Tästä harvinaisesta lajista on tehty 3 havaintoa: Turun Rauvola 16.—31.8.1961, 13.5.1971 Raisionlahti sekä heinäkuu 1973 Halikonlahti.

35. **Ristisorsa** (*Tadorna tadorna*) Pm.

Morsiosorsa (*Aix sponsa*) S. Syksy 1977 koiras Turun Urheilupuiston lintulammissa. Sama koiras tavattiin Houtskarissa jo saman vuoden elokuussa.

Mandariinisorsa (*Aix galericulata*) S. 21.—22.4.1979 Turun Ruissalossa oli koiras, todennäköinen tarhakarkulainen. Mellilä 14.—30.5.1979 2 yksilöä.

36. **Haapana** (*Anas penelope*) Pm.

37. **Harmaasorsa** (*Anas strepera*) S. Vuosittain nykyään useita havaintoja, monesti kyseessä on ollut pariskunta. Laji saattaa jopa pesiä

vuosittain alueellamme, sillä pesimiseen viit-
taavat havainnot ovat yleistyneet.

38. Tavi (*Anas crecca*) Pm.
39. Sinisorsa (*Anas platyrhynchos*) PmT.
40. Jouhisorsa (*Anas acuta*) Pm. Harvalukui-
nen pesimälintu ulkosaaristossa, soilla ja lin-
tujärvillä.
41. Heinätavi (*Anas querquedula*) Pm.
42. Lapasorsa (*Anas clypeata*) Pm.
43. Punapäänarsku (*Netta rufina*) S. Havain-
toja 4: koiras Nauvo 22.8.1969, Kustavin
Kaurissalossa pari 27.5.1973, 31.5.1984 koi-
ras Jurmo ja 5.—14.8.1986 naaraspukuinen
Kemiö.
44. Punasotka (*Aythya ferina*) Pm.
45. Ruskosotka (*Aythya nyroca*) S. Rymättylä
12.8.1972 ja 9.—14.3.1978 Turku Rauvola
pariskunta.
46. Tukkasotka (*Aythya fuligula*) PmT.
47. Lapasotka (*Aythya marila*) PmT.
48. Haahka (*Somateria mollissima*) PmT.
49. Kyhmyhaahka (*Somateria spectabilis*) S.
Havainnot 40—50. Parvihavainnot ei ole il-
moitettu. Kaikki muut ulkosaaristossa paitsi
Halikonlahti marraskuussa 1978 ja Kaarinan
Kuusistonlahti huhtikuun 1986.
50. Allihaahka (*Polysticta stelleri*) S. Havain-
not 70—100.
51. Alli (*Clangula hyemalis*) TL. Satunnaisesti
myös kesähavainnot, pesintöjään todettu.
52. Mustalintu (*Melanitta nigra*) TL. Satunnai-
sesti myös kesähavainnot.
53. Pilkkanisäkki (*Melanitta perspicillata*) S. Yksi
varma havainnot: 26.5.1916 Korppoo (Helsin-
gin yliopiston kokoelmassa).
54. Pilkkasiipi (*Melanitta fusca*) PmT.
55. Telkkä (*Bucephala clangula*) PmT.
56. Uivelo (*Mergus albellus*) TL. Satunnaisesti
myös kesähavainnot.
57. Tukkakoskelo (*Mergus serrator*) PmT.
58. Isokoskelo (*Mergus merganser*) PmT.

Pedot

59. Mehiläishaukka (*Pernis apivorus*) Pm.
60. Haarahaukka (*Milvus migrans*) S. Havain-
not n. 80.

61. Isohaarahaukka (*Milvus milvus*) S. 3 ha-
vainnot: 9.8.1965 Turku, 16.4.1976 Raisio ja
8.3.1982 Turku.
62. Merikotka (*Haliaeetus albicilla*) Pp/m.
63. Hanhikorppikotka (*Gyps fulvus*) S. 18.5.1974 Dragsfjärdin Vänö ja kesäkuun lop-
pu 1986 Jurmo. Jälkimmäinen lintu nähtiin
myös Utössä ja Kalannissa.
64. Käärmekotka (*Circus gallicus*) S. Paimi-
onlahti 3.5.1986. Lintu valokuvattiin.
65. Ruskosuohaukka (*Circus aeruginosus*) Pm.
66. Sinisuohaukka (*Circus cyaneus*) L. Lajista
on tehty myös muutamia kesä- ja pesintäha-
vainnot.
67. Arosuohaukka (*Circus macrourus*) S. 8—10
havainnot, pääosa saaristokunnista.
68. Niittysuohaukka (*Circus pygargus*) S. 19
havainnot, siroista suohaukoista (*Cir mac/pyg*)
n. 20.
69. Kanahaukka (*Accipiter gentilis*) Pp/m.
70. Varpushaukka (*Accipiter nisus*) Pp/m.
71. Hiirihaukka (*Buteo buteo*) PmT.
72. Piekana (*Buteo lagopus*) TL.
73. Pikkukiljokotka (*Aquila pomarina*) S. Tark-
kaa lukumäärää vaikea selvittää. Varmoja ha-
vainnot 4. *Pomarina/clanga* on nähty alueel-
lamme n. 40 kertaa.
74. Kiljokotka (*Aquila clanga*) S. Arvio lähel-
lä 20, ks. myös pikkukiljokotka.
75. Maakotka (*Aquila chrysaetos*) TL. Ei liene
pesinyt 1900-luvulla alueellamme.
76. Kalasääski (*Pandion halieatus*) Pm.
77. Tuulihaukka (*Falco tinnunculus*) PmT.
78. Punajalkahaukka (*Falco tinnunculus*) S. Ha-
vainnot n. 20.
79. Ampuhaukka (*Falco columbarius*) PmT.
80. Nuolihaukka (*Falco subbuteo*) Pm.
81. Tunturihaukka (*Falco rusticolus*) S. Havain-
not on yhteensä 15—20, joista pääosa on teh-
ty syksyllä. Joukkoon mahtuu myös muuta-
ma talvihavainnot.
82. Muuttohaukka (*Falco peregrinus*) L. Muut-
tohaukka pesi harvalukuisena suurilla soilla,
Saaristomerellä ja Salon seudun mäkialueella
ennen 1950- ja 1960-luvuilla tapahtunutta
kannan romahdusta. 1960-luvulta lähtien ha-
vainnot on kertynyt karkeasti n. 150.

Kanallinnut

83. Pyy (*Bonasa bonasia*) Pp.
84. Riekkokani (*Lagopus lagopus*) Pp. Taantumaan
päin. Selkämeren saaristopesinnät ovat mai-
ninnan arvoisia.
85. Teeri (*Tetrao tetrix*) Pp.
86. Metso (*Tetrao urogallus*) Pp.
87. Peltopyy (*Perdix perdix*) Pp. Taantunut sel-
västi, nykyisin esiintyy vain paikotellen.
88. Viiriäinen (*Coturnix coturnix*) S. Havain-
not n. 15, Kuusistossa vuonna 1981 peräti 3.
89. Fasaani (*Pasianus colchicus*) Pp.
90. Luhtakana (*Rallus aquaticus*) Pm. Myös
muutamia talvihavainnot.

Kurki ja rantakanat

91. Luhtahuitti (*Porzana porzana*) Pm.
92. Pikkuhuitti (*Porzana parva*) S. Havainnot
3: Paraisilla 2 yksilöä 1976 ja 19.6.1984 naa-
rasääninen Pyhämaalla.
93. Ruisräikkä (*Crex crex*) L(Pm).
94. Liejukana (*Gallinula chloropus*) Pm.
95. Nokikana (*Fulica atra*) PmT.
96. Kurki (*Grus grus*) Pm.
97. Pikkutrappi (*Tetrax tetrax*) S. Havainnot
kertynyt kolme: 1868 Piikkiö, 1912 Taivassa-
lo pariskunta ja 9.5.1979 Kaarinan Hulkio
koiraslintu.

Kahlaajat

98. Meriharakka (*Haematopus ostralegus*) Pm.
99. Avosetti (*Recurvirostra avosetta*) S. Havainnot
n. 20, 1 kesäkuulta, muut huhti-toukokuulta.
100. Paksujalka (*Burbinus oedicnemus*) S. Jur-
mo 22.6.—2.7.1979.

101. Arokahlaajapäsky (*Glareola nordmanni*)
S. Halikonlahti 14.—20.8.1972.
102. Pikkutylli (*Charadrius dubius*) Pm.
103. Tylli (*Charadrius biaticula*) Pm.
104. Mustajalkatylli (*Charadrius alexandrinus*)
S. Havainnot 3: 26.5.1971 Jurmo, 22.5.1980
ja 8.—10.5.1981 Mietoinen.
105. Keräkurmitsa (*Charadrius morinellus*) L.
Erittäin harvinainen, mutta säännöllinen lä-
pimuuttaja. Havainnot sekä keväältä että syk-
systä, pääasiassa Jurmosta. Myös suuria, jopa
17 linnun parvia on nähty.
106. Siperiankurmitsa (*Pluvialis dominica ful-
va*) S. 2 havainnot: 22.—25.9.1979 Jurmo ja
11.—13.10.1981 Dragsfjärdin Björkboda.
Molemmat olivat nuoria lintuja.
107. Kapustarinta (*Pluvialis apricaria*) Pm.
108. Tundrakurmitsa (*Pluvialis squatarola*) L.
109. Töyhtöhyppä (*Vanellus vanellus*) Pm.
110. Isosirri (*Calidris canutus*) L.
111. Pulmussirri (*Calidris alba*) L.
112. Pikkusirri (*Calidris minuta*) L.
113. Lapinsirri (*Calidris temminckii*) L.
114. Alakansirri (*Calidris melanotos*) S. Ha-
vainnot 2 keväältä ja 2 syksyltä:
30.4.—1.5.1971 Raisionlahti, 26.9.1971 Ha-
likonlahti, 2.—3.5.1984 Turku ja 12.9.1984
Jurmo.
115. Kuovisirri (*Calidris ferruginea*) L.
116. Merisirri (*Calidris maritima*) TL.
117. Suosirri (*Calidris alpina*) Pm. Harvalukui-
nen pesijä (schinzii-rotu).
118. Jänkäisirriäinen (*Limicola falcinellus*) L.
119. Suokukko (*Philomachus pugnax*) Pm. Har-
valukuihen pesimälintu.
120. Jänkäkurppa (*Lymnocyptes minimus*) L.
121. Taivaanvuohi (*Gallinago gallinago*) Pm.
122. Heinäkurppa (*Gallinago media*) L. Tava-
taan melko säännöllisesti, etenkin syksyisin.
123. Pitkänokkakurppelo (*Limnodromus scolo-
paceus*) S. Korppoon Jurmo 15.5.1980 kesä-
pukuinen hetken paikallisena.
124. Lehtokurppa (*Scolopax rusticola*) Pm.
Myös useita talvihavainnot.
125. Mustapyrstökuiiri (*Limosa limosa*) S. La-
jista tehdään muutamia havainnot vuosittain.
1980-luvulta havainnot on suunnilleen saman
verran kuin 1960- ja 1970-luvuilta.
126. Punakuiiri (*Limosa lapponica*) L.
127. Pikkukuovi (*Numenius phaeopus*) L.

128. **Isokuovi** (*Numenius arquata*) Pm.
 129. **Mustaviklo** (*Tringa erythropus*) L.
 130. **Punajalkaviklo** (*Tringa totanus*) Pm.
 131. **Lampiviklo** (*Tringa stagnatilis*) S. Havaintoja n. 15.
 132. **Valkoviklo** (*Tringa nebularia*) L.
 133. **Metsäviklo** (*Tringa ochropus*) Pm.
 134. **Liro** (*Tringa glareola*) Pm.
 135. **Rantakurvi** (*Xenus cinereus*) S. Vain muurama havainto: Jurmo 28.7.1974, 27.5.1980 Turun Vuoksenniska, 2.6.1980 Salo ja 28.6.1981 Turun Maaria.
 136. **Rantasipi** (*Actitis hypoleucos*) Pm.
 137. **Karikukko** (*Arenaria interpres*) Pm.
 138. **Amerikanvesipääsky** (*Phalaropus tricolor*) S. Naaras Turun Pansiossa 14.5.1974. Lintu valokuvattiin.
 139. **Vesipääsky** (*Phalaropus lobatus*) L.
 140. **Isovesipääsky** (*Phalaropus fulicarius*) S. 4 havaintoa. 20.7.1956 Turku, 22.5.1969 Jurmo, 3.6.1976 Turun Rauvolanlahti ja 29.10.1976 Nauvon Berghamn.

Kihut — ruokkilinnut

141. **Leveäpyrstökihi** (*Stercorarius pomarinus*) S. Havaintoja n. 20.
 142. **Merikihi** (*Stercorarius parasiticus*) PmL.
 143. **Tunturikihi** (*Stercorarius longicaudus*) S. Havaintoja n. 5.
 144. **Isikihi** (*Stercorarius skua*) S. Askaisten Livonsaari 4.—n.11.5.1980. Lintu valokuvattiin.
 145. **Pikkulokki** (*Larus minutus*) Pm. Pesii Laitilan Otajärvellä säännöllisesti, muualla satunnaisesti. Runsastunut 1980-luvulla.
 146. **Naurulokki** (*Larus ridibundus*) PmT.
 147. **Kalalokki** (*Larus canus*) PmT.
 148. **Selkälokki** (*Larus fuscus*) Pm.
 149. **Harmaalokki** (*Larus argentatus*) Pp/m.
 150. **Isolokki** (*Larus hyperboreus*) S. Nykyään melko säännöllisesti talvikautena ja harvalukuisena läpimuuttajana. Yhteensä havaintoja n. 80.
 151. **Merilokki** (*Larus marinus*) Pp/m.

152. **Pikkukajava** (*Rissa tridactyla*) S. Havaintoja n. 100.
 153. **Räyskä** (*Sterna caspia*) Pm.
 154. **Riuttatiira** (*Sterna sandvicensis*) S. Jurmo 28.6.1983 2 lintua.
 155. **Kalatiira** (*Sterna birundo*) Pm.
 156. **Lapintiira** (*Sterna paradisaea*) Pm.
 157. **Pikkutiira** (*Sterna albifrons*) S. Vuosittainen, havaintoja yhteensä n. 50. Pesintä ulkosaaristossa 1974.
 158. **Mustatiira** (*Cblidonias niger*) S. Vuosittain muutamia, suurin parvi 7 lintua Paimionlahdella 2.6.1973. Lähes kaikki havainnot touko-kesäkuulta.
 159. **Valkosiipitiira** (*Cblidonias leucopterus*) S. Havaintoja 2: 8.9.1974 Turun Pansio nuori lintu ja 13.6.1978 kesäpukuinen Halikonlahdella.
 160. **Etelänkiisla** (*Uria aalge*) S. Vuosittain harvalukuinen aivan ulkosaaristossa, lähinnä keväällä ja kesällä.
 161. **Pohjankiisla** (*Uria lomvia*) S. Korppoo ammuttu lintu 28.1.1901.
 162. **Ruokki** (*Alca torda*) PmT.
 163. **Riskilä** (*Cepphus grylle*) PmT.
 164. **Jääkyyhky** (*Alle alle*) S. Vuosisadan väitteen havainnoista ei ole tarkkaa tietoa. Muulloin jääkyyhky on nähty vain viitisen kertaa: 14.5.1971 Nauvo Norrlandet, 27.3.1975 Kustavi, 5.5.1977 Utö sekä 11.10. ja 18.10.1979 Taivassalon Tuulivesi kalaverkosta kuollut lintu.

Hietakanat — tikat

165. **Arokana** (*Syrnbaptes paradoxus*) S. 13.6.1888 Korppoon Utö ja 22.5.—4.6.1969 Jurmossa 3 lintua.
 166. **Kesykyyhky** (*Columba livia*) Pp.
 167. **Uuttukyyhky** (*Columba oenas*) PmT.
 168. **Sepelkyyhky** (*Columba palumbus*) Pm.
 169. **Turkinkyhky** (*Streptopelia decaocto*) Pp/m.
 170. **Turturikyhky** (*Streptopelia turtur*) S. Useita havaintoja vuosittain. Myös pesintään viittaavia havaintoja.

171. **Käki** (*Cuculus canorus*) Pm.
 172. **Huuhkaja** (*Bubo bubo*) Pp.
 173. **Tunturipöllö** (*Nyctea scandiaca*) S. Havaintomäärät vaihtelevat paljon riippuen vaeltavien lintujen määrästä. Pääosa havainnoista tehdään ulkosaaristossa.
 174. **Hiiripöllö** (*Surnia ulula*) TL. Pesinyt muutamia kertoja, vuonna 1986 kuitekin yli 10 pesintää.
 175. **Varpuspöllö** (*Glaucidium passerinum*) Pp.
 176. **Lehtopöllö** (*Strix aluco*) Pp.
 177. **Viirupöllö** (*Strix uralensis*) Pp.
 178. **Lapinpöllö** (*Strix nebulosa*) S. Kymmeniä havaintoja 1980-luvun vaellusten yhteydessä. Aikaisemmilta vuosilta vain muutamia havaintoja.
 179. **Sarvipöllö** (*Asio otus*) PmT.
 180. **Suopöllö** (*Asio flammeus*) L. Pesii mahdollisesti vuosittain alueellamme.
 181. **Helmipöllö** (*Aegolius funereus*) Pp/m.
 182. **Kehräjä** (*Caprimulgus europaeus*) Pm.
 183. **Tervapääsky** (*Apus apus*) Pm.
 184. **Kuningaskalastaja** (*Alcedo atthis*) S. Pe-

simiseen viittaavia havaintoja tehdään vuosittain, usein pesinytkin.
 185. **Mehiläissyöjä** (*Merops apiaster*) S. Havaintoja 6: Korppoo 1979, 1980 ja kahdesti 1984, Kustavi 1980 ja Piikkiö 1981. Jurmon 13 linnun parvi 1984 on Suomen suurin.
 186. **Sininärhi** (*Coracias garrulus*) S. Piikkiössä pesintä 1700-luvulla viitenä vuotena peräkkäin. 1900-luvulla havainnot ovat vähentyneet. 1960—80 -luvulla yhteensä n. 30 havaintoa.
 187. **Harjalintu** (*Upupa epops*) S.
 188. **Käenpiika** (*Jynx torquilla*) Pm.
 189. **Harmaapäätikka** (*Picus canus*) Pp.
 190. **Palokärki** (*Dryocopus martius*) Pp.
 191. **Käpytikka** (*Dendrocopos major*) Pp/m.
 192. **Valkoselkätikka** (*Dendrocops leucotos*) S. Aikaisemmin havaintoja lähes vuosittain, nykyään suurharvinaisuus.
 193. **Pikkutikka** (*Dendrocopos minor*) Pp/m.
 194. **Pohjantikka** (*Picoides tridactylus*) Pp/m. Havainnot vähentyneet selvästi.

Kuningaskalastaja on usein saanut jälkeläisiä TLY:n alueella. Kuvannut: Jukka Grönlund

Varpuslinnut

195. Lyhytvarvaskiuru (*Calandrella brachydactyla*) S. 5 havaintoa: Mietoinen 1961, Turku 1963, Jurmo 1972 (rengastettiin), Turku 1973 ja Västanfjärd 1983.

196. Pikkukiuru (*Calandrella rufescens*) S. 18.11.1962 Turku. Lintu on nykyisin Turun yliopiston kokoelmissa.

197. Töyhtökiuru (*Galerida cristata*) S. Korp-poon Utö heinäkuu 1978 — tammikuu 1979.

198. Kangaskiuru (*Lullula arborea*) Pm. Myös muutamia talvihavaintoja.

199. Kiuru (*Alauda arvensis*) PmT.

200. Tunturikiuru (*Eremophila alpestris*) TL. Havainnot vähentyneet, nykyisin harvinainen.

201. Törmäpääsky (*Riparia riparia*) Pm.

202. Haarapääsky (*Hirundo rustica*) Pm.

203. Ruostepääsky (*Hirundo daurica*) S. Paimi-onlahti 22.4.1978.

204. Räystäspääsky (*Delichon urbica*) Pm.

205. Isokirvinen (*Anthus novaeseelandiae*) S. Havaintoja n. 20.

206. Mongoliankirvinen (*Anthus godlewskii*) S. 23.—29.11.1986 Houtskari, Mossala.

207. Nummikirvinen (*Anthus campestris*) S. Havaintoja n. 30. Pesintöjä 1960-luvun lopussa 2, samoin 1970-luvulla.

208. Metsäkirvinen (*Anthus trivialis*) Pm.

209. Tundrakirvinen (*Anthus gustavi*) S. Pyhärannan Edväinen 19.5.1973.

210. Niittykirvinen (*Anthus pratensis*) Pm.

211. Lapinkirvinen (*Anthus cervinus*) L.

212. Luotokirvinen (*Anthus spinoletta*) Pm.

213. Keltavästäräkki (*Motacilla flava*) Pm.

214. Sitruunavästäräkki (*Motacilla citreola*) S. Havaintoja 5, joista 3 keväältä (1969 Kustavi, 1978 Paimio ja 1985 Utö) ja 2 syksyltä (1965 Turku ja 1969 Jurmo).

215. Vuorivästäräkki (*Motacilla cinerea*) S. 3 havaintoa: Vänö 1970, Bengtskär 1983 ja Utö 1984.

216. Västäräkki (*Motacilla alba*) Pm. Yarrellii-tyyppinen havaittiin vuonna 1985 Ruissalossa.

217. Tilhi (*Bombycilla garrulus*) TL.

218. Koskikara (*Cinclus cinclus*) TL. Alueellamme on onnistuttu saamaan karoja pesimään pönttöön muutaman kerran.

219. Peukaloineen (*Troglodytes troglodytes*) Pm. Satunnaisesti talvehtinut.

220. Rautiainen (*Prunella modularis*) PmT.

221. Alppirautiainen (*Prunella collaris*) S. Jurmo 15.—17.5.1984 (rengastettiin).

222. Punarinta (*Eritbacus rubecula*) PmT.

223. Satakieli (*Luscinia luscinia*) Pm.

224. Sinirinta (*Luscinia svecica*) L. Keväällä 1973 ja 1976 valkotäpläsinirinta (*L. s. cyane-cula*).

225. Sinipyrstö (*Tarsiger cyanurus*) S. Kustavissa laulava nuori koiras 31.5.1966.

226. Mustaleppälintu (*Pboenicurus ocburoos*) S. Lähinnä ulkosaaristohavaintoja.

227. Leppälintu (*Pboenicurus pboenicurus*) Pm.

228. Pensaskerttu (*Saxicola rubetra*) Pm.

229. Mustapäätasku (*Saxicola torquata*) S. Havaintoja 15.

230. Kivitasku (*Oenanthe oenanthe*) Pm.

231. Kääpiörastas (*Catbarus ustulatus*) S. 2.11.1981 Dragsfjärd Vänö.

232. Sepelrastas (*Turdus torquatus*) L. Syksyltä vain muutama havainto.

233. Mustarastas (*Turdus merula*) PmT.

234. Harmaakurkkurastas (*Turdus obscurus*) S. Paraisilla nuori lintu 1.—14.12.1984.

235. Räkättirastas (*Turdus pilaris*) PmT.

236. Laulurastas (*Turdus philomelos*) Pm.

237. Punakylkirastas (*Turdus iliacus*) PmT.

238. Kulorastas (*Turdus viscivorus*) Pm.

239. Pensassirkkalintu (*Locustella naevia*) L(Pm).

240. Viitasirkkalintu (*Locustella fluviatilis*) S. Ennen 1970-lukua laji oli todellinen harvinaisuus, havaintoja kaikkiaan vain pari-kolme. 1970-luvulta lähtien tasaisesti muutamia havaintoja vuosittain.

241. Ruokokerttunen (*Acrocephalus schoenobaenus*) Pm.

242. Viitakerttunen (*Acrocephalus dumetorum*) L(Pm).

243. Luhtakerttunen (*Acrocephalus palustris*) Pm.

244. Rytikerttunen (*Acrocephalus scirpaceus*) Pm.

245. Rastakerttunen (*Acrocephalus arundinaceus*) Pm.

246. Kultarinta (*Hippolais icterina*) Pm.

247. Rusorintakerttu (*Sylvia cantillans*) S. Havaintoja 3: Jurmo 30.5.1968, Isokari

TLY:n alueen sepelsieppohavainnot ovat keskittyneet ulkosaaristoon. Jurmossa, jossa tämäkin lintu on kuvattu, laji on usein ilahduttanut toukokuusia rengastajia. Kuvannut: Jukka Grönlund

19.5.1971 koiras ja Vänö 23.5.1977.

248. Kääpiökerttu (*Sylvia nana*) S. Havaintoja 2: Turku 26.10.1962 (nykyisin lintu on Turun yliopiston kokoelmassa) ja Kemiön Strömma 16.10.1981 (valokuvattiin).

249. Kirjokerttu (*Sylvia nisoria*) Pm.

250. Hernekerttu (*Sylvia curruca*) Pm.

251. Pensaskerttu (*Sylvia communis*) Pm.

252. Lehtokerttu (*Sylvia borin*) Pm.

253. Mustapääkerttu (*Sylvia atricapilla*) Pm.

254. Idänuunilintu (*Phylloscopus trochiloides*) S. Havaintomäärät vaihtelevat vuosittain melkoisesti.

255. Lapinuunilintu (*Phylloscopus borealis*) S. Havaintoja 2: 8.—9.6.1971 laulava lintu Myrämäki ja Vänössä elokuussa 1973.

256. Hippäisuunilintu (*Phylloscopus proregulus*) S. Havaintoja n. 15.

257. Kirjosiipiuunilintu (*Phylloscopus inornatus*) S. Havaintoja n. 25.

258. Ruskouunilintu (*Phylloscopus fuscatus*) S. 8.11.1986 Pyhäranta Rihniemi.

259. Sirittäjä (*Phylloscopus sibilatrix*) Pm.

260. Tiltalti (*Phylloscopus collybita*) Pm. Muutamia *tristis*-tyypin lintuja rengastettu syksyisin.

261. Pajulintu (*Phylloscopus trochilus*) Pm.

262. Hippäinen (*Regulus regulus*) Pp/m.

263. Harmaasieppo (*Muscicapa striata*) Pm.

264. Pikkusieppo (*Ficedula parva*) L(Pm). Muutamia varmoja pesimähavaintoja.

265. Sepelsieppo (*Ficedula albicollis*) S. Havaintoja n. 30, pääosa ulkosaaristosta.

266. Kirjosieppo (*Ficedula hypoleuca*) Pm.

267. Partatiainen (*Panurus biarmicus*) S. Hailikonlahdelta 3 havaintoa: koiras 13.—15.5.1985, samoin 27.10.1985 sekä 9.—14.11.1985 2 koirasta ja 3 naarasta.

268. Pyrstötiainen (*Aegithalos caudatus*) Pp/m.

269. Hömötiainen (*Parus montanus*) Pp.

270. Lapintiainen (*Parus cinctus*) S. Havainnot vaellusten yhteydessä, yhteensä kuitenkin vain n. 15. 1980-luvulta ei yhtään ilmoitettua havaintoa.

271. Töyhtötiainen (*Parus cristatus*) Pp.

272. Kuusitiainen (*Parus ater*) Pp/m.

273. Sinitäinen (*Parus caeruleus*) Pp/m.

274. Valkopäätiainen (*Parus cyanus*) S. Havainto Turusta 29.12.1974 — maaliskuu 1976. Lintu risteytyi sinitäisen kanssa.

275. Talitiainen (*Parus major*) Pp/m.

276. Pähkinänakkeli (*Sitta europaea*) S. Lintu on myös pesinyt alueellamme.

277. Puukiiپی (*Certhia familiaris*) Pp/m.

278. Pussitiainen (*Remiz pendulinus*) S. Salo 22.10.1981, Turku 1 naaras 2 poikuetta 1985, Salo 27.7.1985, Mietoinen 1 koiras 1986 teki puolivalmiin pesän.

279. Kukankeittäjä (*Oriolus oriolus*) L. Havaintomäärät eivät ole kasvaneet. Vain muutamia syyshavaintoja, viimeksi Jurmossa 1986.

280. Pikkulepinkäinen (*Lanius collurio*) Pm.

281. Mustaotsalepinkäinen (*Lanius minor*) S. Havaintoja n. 15, joista kymmenkunta on tehty Jurmossa.

282. **Lapinharakka** (*Lanius excubitor*) PmT.
 283. **Punapäälepiäkäinen** (*Lanius senator*) S. 2 havaintoa: Isokari 15.5.1969 ja Jurmo 15.—23.10.1979 nuori lintu, joka rengastettiin.
 284. **Närhi** (*Garrulus glandarius*) Pp/m.
 285. **Kuukkeli** (*Perisoreus infaustus*) S. Vielä 1900-luvun alkupuolella kuukkeli oli harvinaisen pesimälintu Varsinais-Suomessa. Viimeinen havainto taitaa olla vuodelta 1978. Ennen vanhaan kuukkeliä tavattiin myös suurissa saaristokunnissa satunnaisesti.
 286. **Harakka** (*Pica pica*) Pp.
 287. **Pähkinähakki** (*Nucifraga caryocatactes*) Pp/m.
 288. **Naakka** (*Corvus monedula*) Pp/m.
 289. **Mustavaris** (*Corvus frugileus*) TL. Lähimmät pesimäalueet sijaitsevat alueemme pohjoisrajoilla Säskylässä ja Köyliössä. Alueellamme ei ole varmoja pesimähavaintoja.
 290. **Varis** (*Corvus corone cornix*) Pp/m. Luotettava havainto nokivariksesta (*Corvus c. corone*) ei ole.
 291. **Korppi** (*Corvus corax*) Pp.
 292. **Kottarainen** (*Sturnus vulgaris*) PmT.
 293. **Ruusukottarainen** (*Sturnus roseus*) S. Havaintoja 5: Turku 1845, Korppoon Utö 22.—28.10.1981 nuori lintu, Jurmo 2.6.1984, Utö 3.6.1984 ja 30.5.1985 Kaarina Rauvolanlahti.
 294. **Varpunen** (*Passer domesticus*) Pp/m.
 295. **Pikkugarpunen** (*Passer montanus*) TL. Pesinyt Kustavissa 1974. Havaintomäärissä ei ole

- tapahtunut muutoksia.
 296. **Peippo** (*Fringilla coelebs*) PmT.
 297. **Järripeippo** (*Fringilla montifringilla*) PmT. Muutamia pareja pesii vuosittain, eräinä vuosina runsaammin.
 298. **Keltaheppo** (*Serinus serinus*) S. Havainnot vähentyneet, 1980-luvulla nähty vain muutamia. Kesällä 1967 Turussa nähtiin lentopoikue ja emot. Havaintoja yhteensä n. 15. Talvehtinut vuonna 1971.
 299. **Viherveppo** (*Carduelis chloris*) Pp/m.
 300. **Tikli** (*Carduelis carduelis*) Pp/m.
 301. **Vihervarpunen** (*Carduelis spinus*) Pp/m.
 302. **Hemppo** (*Carduelis cannabina*) Pp/m.
 303. **Vuorihemppo** (*Carduelis flavirostris*) TL.
 304. **Urpiainen** (*Carduelis flammea*) TL.
 305. **Tundraurpiainen** (*Carduelis bornemannii*) TL.
 306. **Kirjosiipikäpylintu** (*Loxia leucoptera*) L. Vuosittain vain muutamia havaintoja.
 307. **Pikkukäpylintu** (*Loxia curvirostra*) Pp/m.
 308. **Isokäpylintu** (*Loxia pytyopsittacus*) Pp/m.
 309. **Punavarpunen** (*Carpodacus erythrinus*) Pm.
 310. **Taviokuurna** (*Pinicola enucleator*) TL.
 311. **Punatulkku** (*Pyrrhula pyrrhula*) Pp/m.
 312. **Nokkavarpunen** (*Coccyzoides coccyzoides*) S. Pesinyt muutamia kertoja. Havaintomäärät vaihtelevat melkoisesti vuosittain, eivät ole kuitenkaan sanottavasti lisääntyneet.
 313. **Lapinsirkku** (*Calcarius lapponicus*) L.
 314. **Pulmunen** (*Plectrophenax nivalis*) TL.
 315. **Harmaapääsirkku** (*Emberiza spodocephala*) S. Dragsfjärdin Vänö 2.11.1981. Lintu valokuvattiin. Kolmas havainto läntisessä Euroopassa.

Täyskäsi! Turussa onnistuneesti pesineen pussitaisen nuoria potkasia. Kuvannut: Pekka Rautsala

316. **Keltasirkku** (*Emberiza citrinella*) Pp/m.
 317. **Peltosirkku** (*Emberiza hortulana*) Pm.
 318. **Pohjansirkku** (*Emberiza rustica*) Pm.
 319. **Pikkusirkku** (*Emberiza pusilla*) S. Havaintoja yhteensä n. 10.
 320. **Kultasirkku** (*Emberiza aureola*) S. Turun Ävik 17.6.1984 koiras.
 321. **Pajusirkku** (*Emberiza schoeniclus*) PmT.
 322. **Mustapääsirkku** (*Emberiza melanocephala*) S. Korppoon Utössä koiras hetken laulavana 28.5.1985. Kustavin Isokarissa **mustapää-** tai **ruskosirkku** (*Emberiza melanocephala/bruniceps*) 14.7.1965.
 323. **Harmaasirkku** (*Miliaria calandra*) S. Havaintoja yhteensä n. 8, joista viimeinen on tehty Jurmossa 12.8.1980.

Kirjallisuutta:

- BRUUN & SINGER 1970:** Euroopan lintuopas. Helsinki 1972.
V. HAARTMAN L. — ym. 1970: Pohjolan linnut värikuvin 1—2. Helsinki
HARIO, M. & NUMMINEN, T. 1985: Rariteetikomitean hyväksymät vuoden 1984 harvinaisuus-havainnot. — Lintumies 20 (6):280—294.
HARIO, M. & NUMMINEN, T. 1985: Rariteetikomitean hyväksymät vuoden 1985 harvinaisuus-havainnot. — Lintumies 21(6):268—282.
HYYTÄ, K., KELLOMÄKI, E. & KOISTINEN, J. (toim.) 1983: Suomen Lintuatlas. SLY:n Lintutieto Oy. Helsinki.
KARHU, H. 1977: Faunistisia havaintoja Turun seudulta 1968—1974, osa 1: Lintumies 12(3): 91—94. Osa 2: Lintumies 12(4):124—128.
MIKKOLA, K. 1978: RK:n hyväksymät vuoden 1976 harvinaisuus-havainnot. — Lintumies 13(2):58—67.
MIKKOLA, K. 1978: RK:n hyväksymät vuoden 1977 harvinaisuus-havainnot. — Lintumies 13(4):133—139.
MIKKOLA, K. 1979: RK:n hyväksymät vuoden 1978 harvinaisuudet. — Lintumies 14(4):154—160.

MIKKOLA, K. 1979: RK:n hyväksymät harvinaisuus-havainnot vuoteen 1975 asti. — Lintumies 14(3):124—135.

MIKKOLA, K. 1980: RK:n hyväksymät vuoden 1979 harvinaisuus-havainnot. — Lintumies 15(4):163—171.

MIKKOLA, K. 1981: RK:n hyväksymät vuoden 1980 harvinaisuus-havainnot. — Lintumies 16(4):160—167.

MIKKOLA, K. 1982: RK:n hyväksymät vuoden 1981 harvinaisuus-havainnot. — Lintumies 17(4):162—173.

MIKKOLA, K. 1983: Rariteetikomitean hyväksymät vuoden 1982 harvinaisuus-havainnot. — Lintumies 18(4):146—158.

MIKKOLA, K. 1984: Rariteetikomitean hyväksymät vuoden 1983 harvinaisuus-havainnot. — Lintumies 19(4):154—167.

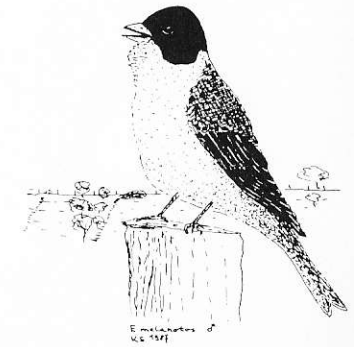
OLLI J & TENOVUO R. 1978: Lintuhavaintoja Kustavista vuosilta 1973—1976. — Lintumies 13(1):19—20.

RARITEETIKOMITEA 1984: Ennen Rariteetikomitean perustamista julkaistujen havaintojen tarkistus. — Lintumies 19(2):76—82.

SALONEN, K. 1986: TLY:n retkeilyalueen kymmenen harvinaisinta lintulajia. — Ukuli 17(3):123—125.

SOLOMONEN, T. 1985: Suomen linnusto — esiintyminen ja perusbiologiaa. Lintutieto, Helsinki.

TENOVUO, O. & I. 1979: Dragsfjärdin Vänö — lintuparatiisi eteläisellä Saaristomerellä. — Lintumies 14(4):175—176.

TLY:n alueella on tavattu useita harvinaisia sirkkuja. Piirros: Kari Salonen

TLY:n RK/ARK-pörssi

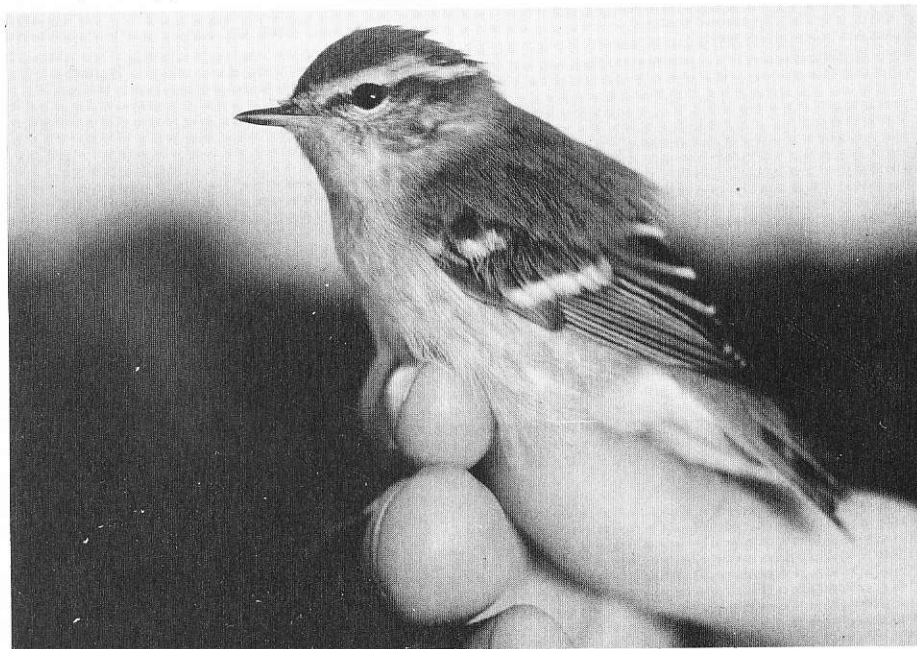
Rauno Laine

Tämän jutun tarkoituksena on antaa kunnia sille, jolle se kuuluu. Toisin sanoen paljastaa niiden TLY:n jäsenten nimet, jotka tekevät kovia maastohavaintoja ja palauttavat niistä asianmukaiset kupongit rariteettikomiteoille. Tulokset on esitetty taulukon muodossa. Mukaan on laskettu kaikki RK-havainnot sekä TLY:n alueen ARK-havainnot alusta lähtien. Taulukon rariteettihavaintojen lukumäärät voivat huomattavastikin poiketa itsekunkin henkilökohtaisesta rarilistasta. Tämä johtuu siitä, että olen huomioinut esim. RK-havainnoissa vain niiden havainnoitsijoiden nimet, jotka löytyvät Lintumiehen rariteetti-

katsauksista kunkin havainnon yhteydestä.

Taulukosta puuttuu TLY:n jäsenien muualla tekemien ARK-havaintojen lukumäärät. Ehkäpä joku ystävällisesti täydentäisi taulukkoa laskemalla nekin! Kiinnostavaa olisi nähdä valtakunnallinen RK-pörssi Lintumiehessä.

Kaiken kaikkiaan komiteahavaintoja on tililleen saanut 175 TLY:n nykyisestä 441 jäsenestä (31.12.1986) eli 39,7%. Näistä RK-havaintoja löytyy 148 lintumieheltä. Kärkinimet eivät ole yllätyksiä: nykyisin myös TLY:n jäsenenä vaikuttava Karno Mikkola sekä perus-TLY:läisistä Jari Helstola.

Syksyinen kaavakelaji: kirjosiipiunilintu. Kuvannut: Jukka Grönlund

Nimi	RK-havaintoja	ARK-havaintoja	yht.
1. Karno Mikkola	81	—	81
2. Jari Helstola	38	26	64
3. Tapani Numminen	13	31	47
4. Tom Lindroos	31	6	37
Ari Rivasto	20	17	37
6. Kari Salonen	17	18	35
7. Jarmo Laine	10	20	30
8. Pasi Laaksonen	11	16	27
9. Heikki Karhu	24	1	25
10. Hannu Klemola	7	17	24
11. Jouko Lunden	14	8	22
12. Pekka Komi	20	—	20
13. Tapani Missonen	13	6	19
Tarmo Nurmi	11	8	19
15. Rolf Karlson	15	2	17
Henry Lehto	7	10	17
17. Rurik Baarman	14	2	16
Jukka Grönlund	12	4	16
Jarmo Komi	7	9	16
20. Olli Tenovuo	15	—	15
Jukka Nurmi	8	7	15
Soile Leveelahti	8	7	15
23. Leo Karlson	10	4	14
24. Risto Saranto	12	1	13
Esko Tarponen	9	4	13
Jorma Kirjonen	6	7	13
Kalle Toivonen	4	9	13
28. Bertil Blomqvist	12	—	12
Esa Lehikoinen	8	4	12
30. Tuukka Pahtamaa	9	2	11
Jussi Lindström	5	6	11
Pekka Loivaranta	4	7	11
Jukka Kivelä	3	8	11
Vesa Multala	3	8	11
35. Harry Lehto	7	3	10
Jarmo Saarnio	4	6	10
Markku Harmanen	1	9	10
38. Hannu Friman	7	2	9
Jouko Hakala	5	4	9
Jyrki Matikainen	4	5	9
Jukka Sillanpää	1	8	9
Asko Suoranta	—	9	9
43. Jorma Tenovuo	8	—	8
Kari Tuominen	7	1	8
Ari Linna	5	3	8
Janne Riihimäki	—	8	8
47. Osmo Kivivuori	7	—	7
Timo Nurmi	7	—	7
Esko Gustafsson	5	2	7
Kimmo Koponen	5	2	7
Hannu Velmala	5	2	7
Juhani Virtanen	5	2	7
Pekka Alho	3	4	7

Määrityskuvassa pikkukajava

Jarmo Komi

Viime kerran määrityskuvan pienessä loppukuvassa huomio kiinnittyy siipien räikeään mustavalkokuviointiin. Siiven takaosa on hohtavan vaalea, ja siiven poikki kulkee loivan v-kirjaimen muotoinen juova, jonka muodostavat uloimmat käsisulat peitinhöyhenineen sekä kyynärsiiven peitinhöyhenissä viistosti kulkeva osa. Eurooppalaisista loppukuvista tämä kuviointi on tyypillinen nuorelle pikkukajavalle ja pikkulokille. Muilla loppukuvilla siiven takareuna on vaihtelevassa määrin tumma eivätkä siiven muut tummat kuvioinnit muodosta mitään pikkukajavan tai pikkulokin kulmajuovaan verrattavaa kuviointia.

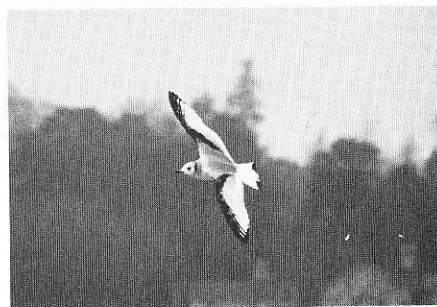
Nuoren pikkulokin selkäpuoli on ensimmäisinä elinkausina mustanruskean kirjava, eikä sekoittamisvaaraa nuoreen kajavaan ole. Pikkulokin vaihdettua selkä- ja hartiähyöhensensä 1. peruspuvun harmaisiin alkusyksyllä, muistuttaa se tällöin paljon samanikäistä pikkukajavaa, ja niinpä näiden kahden lajin erottaminen syksystä seuraavaan kevääseen vaatii aina huolellisuutta.

Parhaimpia värityseroja lajien välillä tällöin ovat päälaki ja niskan väritys sekä pienet erot siiven kuvioinneissa. Pikkulokin päälaki on vaalea, kun taas kajavan päälaki on puhtaan valkoinen. Kajavalla on niskassaan tasaleveä niskavyö, joka puuttuu pikkulokilta. Toisinaan pikkulokille voi muodostua samantapainen kuviointi, kun juv-puvun niskan tummat höyhenet ovat vaihtumatta ja selän höyhenet ovat vaihtuneet harmaisiin. Pikkulokin niskavyö ei kuitenkaan ole yhtä selvärajainen kuin nuoren kajavan, ja usein sen takaosassa on havaittavissa pieni "pullistuma" selkää kohti. Tällaisessa sulkaosavaiheessa olevalla pikkulokilla saattaa myös olla tummia höyheniä takaselässä

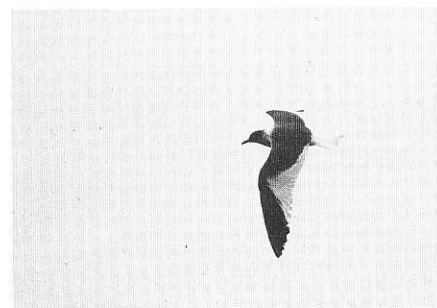
tai hartioissa (mitä pikkukajavalla ei tietenkään voi olla). Pikkukajavan niskaan kasvaa loppusyksyllä harmaita höyheniä niskavyön eteen ja samalla niskavyö saattaa tulla epäselvemmäksi tai jopa kokonaan korvautua harmaalla. Talvella ja keväällä nuoren kajavan niska voikin olla hyvin vaihtelevan näköinen. Pikkulokin siipi ei ole aivan yhtä räikeäkuvioinen kuin kajavan: kyynärsulat eivät ole puhtaan valkeat kuten kajavalla, vaan harmahtavat ja käsisulkien sisemmät peitinhöyhenet ovat tummat, joten v-kuvio ei ole aivan yhtä selvärajainen. Rakenteeltaan pikkulokki on paljon hennompi ja pieninokkaisempi.

Viime kertaisen määrityskuvan linnulla on valkea päälaki, siiven takaosa on kauttaaltaan hohtavan valkoinen ja sisempien käsisulkien peitinhöyhenet ovat valkeat, mistä johtuen siiven v-kuvio on hyvin selvärajainen. Kuvassa onkin siis nuori (2-kv) pikkukajava, jonka on kuvannut Henry Lehto huhtikuussa Hangossa. Tämän linnun niskavyö on kokonaan korvautunut harmaalla, ja se on jo vaihtanut myös joitakin keskimäisiä pyrstösulkiaan.

Kauempana lentävästä pikkulokista/kajavasta edellä mainittuja eroja saattaa olla hyvin vaikea havaita. Kauempaa pikkulokin päälaki on tummuus ei välttämättä ole huomiota herättävää; niskavyö ei näy yksityiskohtaisesti ja siiven tarkkaa kuviointia on vaikea todeta. Eri-tyisesti pikkulokin kyynärsiiven tummaa takareunusta on maastossa toisinaan jopa mahdotonta havaita; tosin pikkulokin siiven takaosa ei tällöinkään loista aivan niin hohtavan valkeana kuin kajavalla. Nuoren pikkukajavan kyynärsiiven tumma juova on toisinaan heikko ja voi poikkeuksellisesti jopa puuttua. Tällöin siiven kuviointi muistuttaa paljon vanhaa tiiralokkia, jolta peruspuvussa lisäksi puuttuu pään tumma huppu. Parhaat värityserot

Viimekertainen määrityskuva, huhtikuinen nuori pikkukajava. Huomaa mm. hohtavanvalkoisen siiven takareuna ja valkea päälaki. Kuvannut: Henry Lehto

Vanha tiiralokki. Sekä nuoren että vanhan tiiralokin siiven kuvioinneissa on yhtäläisyyksiä pikkukajavaan. Kuvannut: Harry Lehto

nuoren kajavan ja vanhan peruspukuisen tiiralokin välillä ovat edellisen musta niskavyö ja pyrstön kärkijuova, joka tosin ei erotu kovin kaukaa tummaa taustaa vasten.

Vanha pikkukajava muistuttaa suomalaisista lokeista kooltaan ja väritykseltään eniten vanhaa ja esiaikuista (2—3 kv) kalalokkia. Selvin ero kajavan ja kalalokin välillä on siiven kärjen mustan alueen muoto. Kajavalla musta alue on kuitakuinkin tasasiivuisen kolmion muotoinen ja melko selvärajainen; lisäksi siiven kärjissä ei ole koskaan valkeita kärkitäpliä. Kalalokin siiven kärjen musta alue on laajempi työntyen siiven etureunasta pitemmälle siipeen kuin kajavalla. Vanhalla kalalokilla on myös selvät valkeat täplät siiven kärjissään — esiaikuiselta (3-kv) ne voivat keväällä kuluneessa puvussa puuttua kokonaan. Vanhan kajavan siiven takareuna on kapeammin

Nuori pikkulokki maaliskuussa. Eroina pikkukajavaan harmaa päälaki, beikko, tumma varjostuma kyynärsulissa, käsisivien mustan ja valkean alueen epäselvä raja ja hento nokka. Kuvannut: Tapani Numminen

Vanha pikkukajava. Huomaa siiven kolmivärisyyden (harmaa — valkea — musta) ja siiven kärjen mustan alueen muoto. Kuvannut: Ari Rivasto

valkea kuin kalalokilla. Hyvässä valaistuksessa näkyy toinenkin ero siiven värityksessä: kajavan siipien harmaa vaalenee kohti siiven kärkiä, ja väri on lähes valkea mustan kärkikolmion tyvessä.

Kirjallisuutta

GRANT, P.J. 1982: Gulls. A guide to identification. T. & A. D. Poyser, Calton.

HARIO, M. 1986: Itämeren loppukuvien määrittäminen. Lintutieto.

Petolintujen pesinnästä Varsinais-Suomessa 1986

Seppo Pekkala

Yleistä

Petolinnut pesivät vuonna 1985 Varsinais-Suomessa kohtuullisen hyvin. Myyräkannat olivat paikoittain runsaita. Syksyn 1985 aikana myyrät (sekä metsä- että peltomyyrät) runsastuivat edelleen. Talvella 1985/1986 lunta oli paljon, mikä turvasi myyrille miellyttävät puitteet, vaikka talvi olikin hieman keskimääräistä kylmempi. Myyrät saivatkin lumen suojassa aikaiseksi monin paikoin vuosikymmenen pahimmat vahingot puutarhojen puille ja pensaille. Lumen sulaessa osoittautui, että laajoilla alueilla sekä avomailla että metsissä oli ollut vilskettä talvella. Maalis—huhtikuun aikana myyräkannat alkoivat laajoilta alueilta huveta ja myyräravinnon varassa pesinnän aloittaneet pöllöt alkoivat tarvita myös muuta ravintoa. Kevään ja alkukesän aikana myyrät vähenivät ratkaisevasti, mutta paikoin myyriä oli edelleen kohtuullisesti. Pikkumyyriellä (pelto- ja metsämyyrä) oli kevään alkaessa suuret kannat koko Varsinais-Suomessa. Vesimyyriksen kanta oli nousussa, mutta selvä huippu oli vain paikoin. Petolintujen muista ravintoeläimistä oravia oli melko runsaasti, kanalintukannat olivat edelleen heikohkoja, jäniskanta oli lievässä nousussa. Petolintujen pesintä- ja elinmahdollisuuksia häiritsevästä tekijöistä metsien yksipuolinen hoito jatkui entiseen tapansa saavuttaen yhä laajempia alueita. Kolopesijöitä häiritsevästä eläimistä näätä on lisääntymässä alueen mantereisissa osissa. Joistakin pesistä katosi poikasia oudosti, mutta ihmisten osuuden osoittaminen jäi lopullista näyttöä vaille.

Aineisto

Aiemmista vuosista poiketen aineiston pääosa on kerätty rengastustoimiston kautta rengastajilta petolintujen B-lomakkeilla tai vastaavilla. Tietoja on täydennetty kesähavain-
tovastausten ja TLY:n jäsentiedotteessa olleeseen kyselyyn tulleiden vastausten pohjalta sekä Atlastiedoista kesältä 1986. Yhteenvetoa varten havainnot ovat antaneet J. Alhainen, S. Aspelund, J. Grönroos, E. Gustafsson, J. Hakala, H. Heikkilä, R. Hyvönen, V. Sarola, J. Karhumäki, A. Karlin, R. Karlsson, K. Kielo, J. Kylänpää, K. ja J. Laaksonen, H. Laine, R. Lumio, V. Multala, P. Mustakallio, S. Nordqvist, P. Sandell, T. Numminen ja S. Aaltonen, T. Ormio, S. Pekkala, H. Pihlasalo ja R. Uusitalo, H. Päivärinta, J. Saario, P. Siitonen, T. Stjernberg, J. Tittonen, T. Veistola, L. Vilhunen, J. Vuorinen, T. Vähämäki ja Saaristomeren merikotkatyöryhmä. Aineiston tuottamiseen on käytetty tuhansia tunteja pesimäpiirien toteamisessa ja pesien etsinnässä. Vähintään seuraavat määrät mahdollisia pesimäpaikkoja tarkastettiin: isoja risupesisiä 166, variksen ja oravan pesiä 76, tekopesiä isoille haukoille 25, tekopesiä pikkuhaukoille 4, viirupöllön pönttöjä 132, lehtopöllön pönttöjä tai koloja 510, helmipöllön pönttöjä tai koloja 704 ja tikankoloja 129. Hyvän myyrävuoden kannustamina tarkastettiin kolopöllöille sopivia pesäpaikkoja noin 500 enemmän kuin 1985, mikä lienee myös TLY:n petoporukan mahtavin tirkistely tähän mennessä, mutta myös tuloksellisin.

Pöllöjen pesintä

Jo kevättalviset pöllöjen kuuntelut osoittivat, että pöllöjä, varsinkin helmipöllöjä, oli runsaasti Varsinais-Suomessa. Sarvipöllöä ei kuultu erityisen paljon, mutta paikoitellen niiden runsas esiintyminen oli todettavissa iltaisin peltojen nurkilla liihottavien hahmojen runsaudesta. Hiiripöllöjä nähtiin useita talven aikana, mutta niiden odotettiin siirtyvän pohjoisemmille pesimäpaikoilleen. Lapinpöllöjä ei talvella nähty kuten talvena 84/85. Huuhkajien varhain vähentyneellä soidinhuhuilulla arveltiin olevan yhteyttä runsaaseen pesinnän aloitukseen, Huhtikuun lopulla alkanet kolopöllöjen pönttöjen tarkastukset osoittivat, että pesintöjä oli aloitettu runsaasti, ne olivat tavallista varhaisempia ja munamäärät suurehkoja, kuten hyvänä ravintovuonna kuuluukin. Tuloksia tuli.

Varpuspöllön pesiä löydettiin yksi, vaikka tarkastettuja pönttöjä tai koloja oli 43. Pesintäosuus oli siten 2%. Myyrin runsaus ja petomiesten innokkuus ei luonut edellytyksiä useampien kuin yhden pesän löytymiselle. Varpuspöllön vähäisyys ja ilmeinen väheneminen lienee todellista metsien muuttuessa hoitopuistoiksi. Varpuspöllön parimäärä TLY:n alueella voinee olla tasoa 30 paria. Jo keväinen kuuntelu kertoi, että helmipöl-

löjä oli runsaasti. Soivien yksilöiden määrän arviointi oli monin paikoin mahdotonta taiseesti soljuvan pulinan takia. Helmipöllön pesintöjä todettiin ennätyskelliset 174, joista 22% epäonnistui (6% munavaiheessa ja 16% poikasvaiheessa). Erityisen runsaasti pesintöjä oli sisämaan alueilla, jossa myös epäonnistumisia oli eniten myyräkantojen vähetessä. Sisämaan pesintäosuus (pesintöjen määrä tarkastetuista ko. pöllöille optimikokoisten pönttöjen ja kolojen määrästä) oli paikoin liki 50%, kun se koko alueellakin oli korkea, 25%. Helmipöllön pesintäosuus seitsemänä aiempana vuonna on ollut korkeimmillaan 11%. Keskimääräinen munaluku oli 5,8 (otos 79 pesää) ja pesäkohtainen munaluku 1—8. Poikasia oli 1—8 ja keskimääräinen poikasluku 4,6 (otos 137 pesää). Isoja poikasia varttui aloitettua pesintää kohti keskimäärin vähintään 3,5. Koko alueella poikasia varttui yhteensä vähintään runsaat 610.

Lehtopöllön pesintätulos ei ollut yhtä mah-
tava kuin helmipöllöllä. Pesintöjä todettiin 27, joka on yhtä paljon kuin parhaana vuonna (1983) 1980-luvulla. Pesintöjen epäonnistumisia ei todettu. Mutta pesintäosuus oli vain 5% eli samaa tasoa kuin se on ollut viime vuosina. Lehtopöllöllä oli keskimääräinen munaluku 4,6 (otos 12 pesää) ja vaihtelu 2—6 sekä keskimääräinen poikasluku 3,3 (otos 24 pesää) ja vaihtelu 1—6. Poikasia varttui vähin-

Hiiripöllö pesi vuonna 1986 Varsinais-Suomessa usean parin voimin. Kuvannut: Jukka Grönlund

tään noin 80. Varsin keskinkertainen pesintätulos hyvänä myyrävuonna viitannee taas kerran lehtopöllön esiintymisen alamäkeen. Todetut pesinnät olivat rannikon tuntumassa. Lehtopöllöjen parimäärä TLY:n alueella lienee nykyisin enintään noin 200.

Viirupöllön pesintöjä löytyi TLY:n alueelta ennätyskelliset 17, mutta kun pönttöjä tarkastettiin 132, pesintäosuus jäi vain tavanomaisen hyväksi, 13%. Sekä munaluvut että poikasluvut olivat suuria, 1—6. Keskimääräinen munaluku oli 3,8 (otos 9 pesää) ja poikasluku 3,4 (otos 20 pesää). Poikasista varttui vähintään noin 70. Kaikki viirupöllön pesinnät olivat edelleen syvällä alueen mantereisissa osissa. Viirupöllöjen parimäärä TLY:n alueella voinnee olla tasoa 70 paria.

Hiiripöllön pesintöjä ei ollut tiedossa ennen vuotta 1986 TLY:n alueen mannerosista yhtään. Kesällä 1986 todettiin 11 pesintää. Kun otetaan huomioon pesintään viittaavat havainnot, hiiripöllöjä voidaan olettaa pesineen alueella 20—30 paria. Rengastustoimiston keräämien alustavien tietojen mukaan suuri osa hiiripöllöjen pesinnoista vuonna 1986 oli TLY:n alueella. Pesitä löytyi sekä keskikokoisista pöntöistä että luonnonkoloista, mutta lajia ei ehkä vielä osattu etsiä yhtä tehokkaasti kuin muita pöllöjä. Hiiripöllöillä oli poikasista 3—11 ja keskimääräinen poikasluku oli suuri, 7,4 (otos 5 pesää). Poikasista varttui vähintään noin 40.

Sarvipöllöt pesivät paikoittain todella hyvin, mutta laajoilla alueilla sarvipöllöä todettiin vain niukasti. Tämä osoitti jo toistamiseen 80-luvulla, että sarvipöllökanta ei nykyisin saavuta hyvänäkään myyrävuonna tasoa, joita esiintyi vielä 20—30 vuotta sitten. Sarvipöllön pesitä löydettiin 52 ja lisäksi pesistä lähteneitä poikueita 44 eli yhteensä 96 poikuetta. Suurin osa poikueista oli suppeahkoilla alueilla. Esimerkiksi Henry Laine löysi Aurajoen varrelta noin 35 km²:n alueelta sarvipöllön pesitä niin runsaasti, että keskimääräinen pesimäpiiri oli noin 1 km². Tälläkin alueella pesinnät olivat osittain keskittyneitä, mikä on luonnollistakin, kun peltovaltaisella alueella

metsät ovat varsin suppeita. Seitsemän pesää oli 1,8 km²:n alueella ja toisella 3,4 km²:n alueella oli 10 pesää. Vastaavia keskittymiä oli myös Salon ja Paimion seudun rantaniittyjen tuntumassa. Sarvipöllöillä oli poikasista 1—4. Keskimääräinen poikasluku oli 2,8 (otos 25 pesää). Tämän mukaisesti sarvipöllöt tuottivat TLY:n alueella vähintään noin 270 poikasta.

Suopöllön pesitä löytyi yksi, sekin Aurajoen varrelta. Se tuotti neljä poikasta. Pesintään viittaavia havaintoja oli yhdeltä alueelta.

Huuhkajat pesivät varhain ja innokkaasti, vaikka tärkeän saaliseläimen, vesimyyran, kannat eivät laajalti olleetkaan yhtä huippuisat kuin pikkumyyrien. Todennäköisiä reviierejä tarkastettiin vähintään 201, joilta löytyi 94 pesää eli pesintäosuus oli 47%. Pesinnoista epäonnistui 20%. Keskimääräinen poikasluku oli 2,3 (otos 69 pesää). Pekka Siitonen totesi todennäköisen viiden poikasen pesyeen rengastettuaan samalta reviiiriltä ensin kolme ja sittemmin vielä kaksi poikasta. Kaikkiaan poikasista varttui vähintään 162 eli vähintään 0,8 poikasta todennäköistä reviiiriä kohti ja 1,7 poikasta aloitettua pesintää kohti. Tällaiseen pesintätulokseen huuhkajakanta pystyy vain todella hyvinä ravintovuosina. Vuosi 1986 oli huuhkajalle paras pesintävuosi Varsinais-Suomessa vuoden 1974 jälkeen, jonka vuoden kaltainen huippuvuosi ei kovin usein toistu.

Haukkojen pesintä

Mehiläishaukan asuttuja reviierejä löytyi neljä, mutta pesitä vain yksi, josta varttui yksi poikanen. Muita reviiiriin viittaavia havaintoja oli kuudelta alueelta. Mehiläishaukan parimäärä TLY:n alueella lienee enintään 100 parin tasoa.

Ruskosuohaukan seuranta on viime vuosina ollut kohtuullisen aktiivista, mutta tulokset ovat olleet vähäisiä ja niin oli myös 1986. Ai-

Varpushaukan pesinnät onnistuivat poikkeuksellisen hyvin, vain yksi pesintä epäonnistui. Kuvannut: Mikko Tamminen

nakin 16 aiemmin asuttuna ollut reviiiriä tarkastettiin, mutta pesitä löytyi vain kaksi. Niistäkin toinen epäonnistui. Lisäksi kuusi reviiiriä luokiteltiin asutuiksi. Toisessa pesistä oli kuusi muna. Onnistunut pesintä tuotti viisi poikasta. Ruskosuohaukan vähittäinen häviäminen TLY:n alueelta on puhuttanut paljon petolinturyhmää. Mahdollisimman laajojen havaintoaineistojen saamiseksi vuonna 1987 ja ehkä lähivuosinakin toivotaan kaikkia keksäisiä ruskosuohaukkahavaintoja ja myös tietoja tuloksettomista retkistä ruokkoalueille TLY:n arkistoon. Eli ruskosuohaukkahavaintojen lisäksi ilmoittaa ruskosuohaukan puuttuminen ruokkolahdelta tai -järveltä ja mielellään myös paikalla oleskelun kesto päivämäärän lisäksi. Näin saataisiin melko kattavasti selville ruskosuohaukan hädän aste. Tällä hetkellä näyttää, että ruskosuohaukan parimäärä TLY:n alueella voisi olla 10—20.

Sinisuhaukka oli ainakin hyvänä myyrävuonna 1986 valtaamassa alaa myös Varsinais-Suomeen. Asuttuja reviierejä, haukkojen jat-

kuva oleskelua, todettiin viidessä paikassa suoalueilla. Yksi pesä löytyi ja sieltä neljä poikasta.

Kanahaukka pesi vuonna 1985 kovan talven jälkeen heikosti, mutta vuonna 1986 alkoi nousta. Mahdollisia pesimäpiirejä tarkastettiin 140 ja niiltä löytyi 63 pesää. Lisäksi 19 reviiiriä luokiteltiin asutuiksi, vaikka pesää ei löytynytäkään. Pesinnoista epäonnistui 11 eli 17%, mikä on samaa tasoa kuin aiempina vuosina. Munaluku oli 1—4 ja keskimääräinen munaluku 2,7 (otos 11 pesää). Poikasluku oli 1—4 ja keskimääräinen poikasluku korkeahko, 2,8 (otos 52 pesää). Keskimääräinen poikasluku aloitettua pesintää kohti oli 2,3. Poikasista varttui rengastusikäisiksi vähintään noin 150.

Varpushaukan pesitä löydettiin 28 ja lisäksi yksi maastopoikue. Pesä tai poikue jäi löytymättä neljältä asutuksi luokitellulta reviiiriltä. Muita pesintäaikaisia havaintoja oli kolmelta alueelta. Pesinnät onnistuivat poikkeuksellisen

hyvin, vain yksi eli 4% epäonnistui. Kahden pesän otoksen keskimääräinen munaluku oli 4,5. Poikasia oli 1—6. Keskimääräinen poikasluku oli suurehko, 4,0 (otos 23 pesää). Poikasia varttui vähintään runsaat 100. Varpushaukoille vuosi 1986 oli ilmeisesti toinen peräkkäinen kohtuullisen hyvä pesintävuosi. Metsänhoidon lisääntynyt mielenkiinto vajaa- kasvuisiin kosteikkometsiin tullee lähivuosi- na monin paikoin testaamaan varpushaukan sopeutumiskykyä. Mahdollinen pesiminen harvennetuissa metsiköissä tullee kuitenkin lisäämään epäonnistumisia suojakasvillisuuden ollessa ihanneolosuhteita vähäisempää.

Hiirihaukan asuttuja reviierejä tarkastettiin 56. Asuttuja pesiä löytyi 28 ja maastopoikueita yksi. Muita pesintäaikaista havaintoja tehtiin kuudelta alueelta. Pesinnöistä epäonnistui kaksi eli 7%. Kahden pesän otoksen keskimääräinen munaluku oli 1,5. Pesissä oli poikasia 1—4 ja keskimääräinen poikasluku oli 2,6 (otos 23 pesää). Rengastusikäisiä poikasia varttui vähintään noin 60. Pääosa pesinnöistä oli edelleen varsin suppeilla osilla TLY:n aluetta.

Tuulihaukoilla menee huonosti myyriä paljoudelta riippumatta. Pesiiä ei löytynyt yhtään, mutta maastopoikueita havaittiin kolme. Lisäksi oli viisi muuta pesintäaikaista havaintoa. **Ampuhaukan** asuttuja reviiereitä todettiin kaksi, joista toiselta löytyi myös pesä. **Nuolihaukan** pesiä löydettiin kolme ja maastopoikueita kahdeksan. Yksi pesinnöistä epäonnistui. Lisäksi neljältä asutuksi luokitellulta reviieriltä jäi pesä löytymättä. Muita pesimäaikaista havaintoja oli kahdeksalta alueelta. Tuulihaukan parimäärä TLY:n alueella lienee vuodesta riippuen 5—10, ampuhaukan 5—10 ja nuolihaukan 50—100.

Kalasääsken aiemmin asumia reviiereitä tarkastettiin 70. Pesiiä löytyi 34 ja koristeltuja pesiä 12, lisäksi sääksiä todettiin 11 alueella. Pesinnöistä epäonnistui 9 eli noin neljännes. Keskimääräinen munaluku oli 2,8 (otos 4 pesää) ja poikasluku 2,1 (otos 24 pesää). Rengastusikäisiä poikasia varttui vähintään 51. Poikas- luku aloitettua pesintää kohti oli 1,5 ja asut-

tua reviiiriä kohti 1,1. Luvut ovat samaa tasoa kuin ne keskimäärin ovat olleet läänissämme jaksolla 1971—1985. Poikastuotto asuttua reviiiriä kohti on Varsinais-Suomessa ollut jo 1970-luvulla pienin koko maassa (P. SAURO- LA 1986, Lintumies 21: 67—80). Kalasääsken parimäärä TLY:n alueella lienee 50—60.

Merikotkan mahdollisia reviierejä tarkastettiin 10. Asuttuja pesiä löydettiin neljä, joista kaksi epäonnistui. Toinen onnistuneista tuotti poikasen, toinen kaksi eli yhteensä kolme poikasta. Viime vuosina merikotkat TLY:n alueella ovat tuottaneet 1—2 poikasta.

Tulevaisuus

Seuranta jatkuu 1987. Petoaktivistit saanevat kyselylomakkeen kotiinsa jo keväällä. Muiden lintuharrastajien toivotaan kirjailevan erilaisia lappusia ja lähettävän niitä TLY:n postiluukuille tahi huutelevan tietojaan petokat- sauksen laatijalle.

Kesästä 1987 voinee tulla huikea kuoppa, jos- kaan tuskin aivan hauta, vuoden 1986 peto- lintuhuipun jälkeen. Mutta työtä pitäisi maas- tossa nytkin tehdä, jotta laen ja laakson todelliset mittasuhteet selviäisivät luotettavasti, vaikka petojen puuttuminen voikin rassa- ta lintumiehen luonnetta ja ruumista. Kaik- kea menestystä tässä monin puolin jalostavassa työssä!

Myös helmipöllö pesi ennätysellisen runsaasti Varsinais-Suomessa. Vuosi 1987 ei liene läheskään yhtä hyvä pöllövuosi. Kuvannut: Pekka Albo

Jurmon lintuaseman tulevaisuus

Osmo Kivivuori

1. TLY:n jäsenkyselyn mukaan (LAINE, R. TLY:n jäsenkyselyraportin osa IV. 5/86) jä- senet panivat yhdistyksen toimintamuodot tärkeysjärjestykseen seuraavasti:

1. Lintuasematoiminta	429 pistettä/30 ykkössijaa,
2. Tutkimustoiminta	276/18
3. Julkaisutoiminta	251/9
4. Arkistointi	238/8
5. Luonnonsuojelu	220/14
6. Kokoukset	199/10
7. Koulutustoiminta	134/5
8. Retkeily	104/1
9. Jäsentiedottaminen	101/0
10. Pienryhmätoiminta	42/1
11. Bongaus	36/1
12. Urheilutoiminta	14/0

TLY:n jäsenet pitävät siis lintuasemaa yhdis- tyksen tärkeimpänä toimintana.

2. Keväällä 1987 TLY:n jäsenet laiminlöivät Jurmon lintuhavainnoinnin perusteellisesti. Havainnointi jäi pääosaksi asemalla yksin asus- taneen rengastajan "ylityön" sekä Uudelta- maalta, Hämeestä ja Satakunnasta tulleiden havainnoitsijoiden varaan. (Rengastamassa kä- vi sentään 10 TLY:n lintuasemarengastajaa ja vakioverkkorengastus sujui lähes tavoitteiden mukaisesti) Rengastajat poislukien Jurmossa oli 15.3.—15.6.1987 TLY:n lintumiehiä yh- teensä 42 havaintopäivänä (niistäkin osa puo- likkainta).

1 + 2 = 3

3. Turkulaiset lintumiehet puhuvat puuta ja tekevät heinä.

4. Missä on vika? Yleisimmät vastaukset ovat:

1. Jurmossa (ja muilla saariasemilla) putoaa valtakuunnallisesta pinnaverkosta. 2. Jurmos-

sa on havainnointi liian ohjelmoitua ja lomak- keiden täyttäminen liian raskasta.

4.1. Ensinmainittu on minulle eniten tarjot- tu selitys. Jos se pitää paikkansa, lintuharras- tuksen, TLY:n ja asianomaisten bongareiden tulevaisuus näyttää apealta: nuoret työbonga- rit vaurastuvat ja oppivat yhä nopeammin van- hempien lentokone- ja autoradiobongareiden tavoille. Ukulissakin heijastuneet trendit vah- vistuvat. Lopuksi moottoritiet, lentokoneet, autot, langattomat viestimet, infrakaukoput- ket ja lämpökamerat ovat huippuluokkaa, mutta puhelin ei enää soi. Ei vaikka tuon ke- hityksen ehtona Euraasian kaukaisimmatkin lajit on karkoitettu entisiltä alueiltaan kiertä- mään ennen sukupuuttoa harvinaisuuksina Suomenkin viimeisillä lehtivihreäsaarekkeilla. Olen ymmärtänyt ja harrastanutkin bongaus- ta luultavasti jonkintasoisena etsimis-, löytämis- ja kokemishalun muotona. Jos esitetty arvio jurmokammon syystä on oikea, bongaukses- ta onkin tullut etsimisen, löytämisen ja ko- kemisen este juuri siellä, missä siihen on par- haat luontaiset ja TLY:n luomat mahdollisuu- det.

Jos siis Jurmo pelottaa, koska tärkeintä on bongaus ja bongauksessa lähtönopeus, muu- toksen asenteeseen voivat saada vain bonga- rit itse. Jätänkin väitteen 4.1. puheenjohtaja Varrelan hammassäryksi. Ehkä väitteen esit- täjät ovat vain halunneet mustata bongareita. 4.2. Jurmon havainnointia ja lomakkeiden täyttää liian ohjelmoituksi ja raskaaksi suh- teessa saatuun palautteeseen ovat valitelleet jopa eräät tunnollisetkin Jurmon konkarit. Jurmon toimintaohjeiden ja toimintasuunni- telman uusimisella pyrittiin siihen, että Jur-

mon toiminta nousisi määrällisesti ja laadullisesti Suomen parhaiten hoidettujen lintuasemien palkintopallille. (Tämän asian merkityksestä jäljempänä enemmän) todettakoon, että ohjeiden pituus on suhteellisen kohtuullinen esimerkiksi Hangon lintuasemalla pelkkä muutontarkkailuohje on 5 tiuhaan konekirjoitettua A-nelosta. Jurmossa parikymmentä riviä. Tarkoitus toteutui laadullisesti askeleen, mutta meni määrällisesti puolitoista taaksepäin.

Raskasta? Yksinäisen havainnoitsijan tulee toimintasuunnitelman ja ohjeiden mukaan tehdä enimmillään 10 tunnin "työ" päivää (ohjelmassaolevat laskentareitit ja muutontarkkailut matkoiheen asemalle). Kun lomakkeiden täyttämiseen ym. pakollisiin askareihin vielä vierähtää pari tuntia, vaatii yksinäisen havainnoitsijan urakka kieltämättä kohtalaista re-

kikuntoa, vaikka joka 6:n päivän saakin levätä. Toisenkin havainnoitsijan urakka on parina kuukautena samanmoinen. Sen sijaan kolmen tai useamman havainnoitsijan veloitteet henkeä kohden vähenevät jo vaatimattomiin tuntimääriin.

Onko tuo liian raskasta? Suurin osa lintumiehistä on noina vuodenaikoina muutoinkin tehnyt yli 10 tunnin havainnointipäiviä: Päiväretket mantereella venähtävät usein 12—16 tuntiin ja linturallia jaksetaan yhtäjaksoisesti yli 20 tuntia. Havainnointipäivän pituus Jurmossa ei mielestäni oikeuta raskausväitettä. "Kyllähän sitä jaksaisi 10 tuntia, jos saisi kulkea mielensä mukaan siellä, missä näkee parhaat linnut."

Missä näkee Jurmon parhaat linnut? Sen kertoo taulukko 1.

Taulukko 1. Lomakkeiden perusteella vakio-ohjelmaan tai sen ulkopuolelle sijoittuneet suuret ja pienet harvinaisuudet Jurmossa 15.3.—15.7.1987.

	Reitti			Muuton- tarkk:t	Verkko- kierros	Aseman ikk + piha	Yhteensä	Ei missään edellä:ssa
	1	2	3					
Ard cin	—	—	—	—	1	—	1	—
Bra leu	—	—	—	1	—	—	1	—
Bra ber	—	—	—	—	—	—	—	1
Ana str	2	—	—	—	—	—	2	—
Pol ste	—	—	—	—	—	—	—	1
Rec avo	1	—	—	—	—	—	1	—
Cha ale	1	—	—	—	—	—	1	—
Cal can	2	—	—	—	—	—	2	2
Cal fer	—	—	—	—	—	—	—	1
Cal alb	1	—	1	—	—	—	2	1
Lim lim	1	—	—	—	—	—	1	—
Str tur	1	1	1	—	3	—	6	1
Upu epo	—	—	1	—	—	—	1	—
Tar cya	—	—	—	—	1	1	2	—
Pho och	—	—	—	—	1	1	2	2
Tur tor	—	—	—	—	2	1	3	2
Loc nae	—	—	—	—	6	—	6	—
Acr ris	—	1	—	—	1	—	2	—
Acr dum	—	1	—	—	—	—	1	—
Syl can	—	—	1	—	—	—	1	—
Syl nis	—	—	—	—	—	2	2	2
Phy des	—	1	—	—	1	—	2	1
Ori ori	—	—	—	—	2	—	2	3
Lan min	—	—	—	—	—	1	1	—
Pas mon	—	—	—	—	—	—	—	1
Coc coc	—	2	—	—	4	1	7	1
Emb rus	—	—	—	—	—	—	—	1
	9	6	4	1	22	7	49	20

Rengastuskierros + asema saavat tietysti korkean arvon, varsinkin kun paikalla oli pitkät ajat vain yksinäinen rengastaja. Muut harvinaisuudet havaittiin valtaosalta vakioireiteillä ja muutontarkkailussa, vaikka havainnoitsijat käyttivät valitettavasti edelleen keskimäärin 3 kertaa enemmän aikaa ohjelman ulkopuoliseen satunnaistekiellyyn.

Jos siis haluat nähdä Jurmossa mahdollisimman paljon rariteetteja (ja mahdollisimman paljon lintuja) kannattaa toteuttaa ohjelman mukaiset vakioireitit ja muutontarkkailut. Älkää kävelkö onnenne ohi.

Mutta eikö vakioireiteistä ja muutontarkkailusta aiheudu suuri määrä ylimääräistä kirjoitustyötä ja kaavakkeiden täyttöä? On myönnettävä, ettei valtakunnallinen lintuasemalomake ole paras mahdollinen Jurmolle (eikä mielestäni muillekaan asemille). Oman kokemukseni mukaan vakioireittien lukumäärät saa nopeasti tyhjennettyä "muut"-sarakkeelle, samoin muuttaneet ao. sarakkeelle. Tämän jälkeen päiväsummien kirjaaminen on paljon helpompaa, nopeampaa ja ennen kaikkea luotettavampaa kuin aikaisemmin. Käsitykseni mukaan havaintojen kirjoittamiseen kuluva aika on uusien ohjeiden ja toimintasuunnitelman jälkeen ennallaan, mutta lukumäärät ovat luotettavampia ja käyttökelpoisia.

Mutta kun kukaan ei koskaan käytä näitä havaintoja mihinkään!

Tosiasiaa lintutietoutemme perustuu hämmästyttävän paljon lintuasemilla kertyneisiin kokemuksiin, jotka ilman sen kummempia lähdeviitteitä ja julkaisuja "itsestäänselvyksinä" ovat kehittäneet kuvaamme lintumaailmasta.

Lintuasema-aineistoon perustuvia julkaisuja ilmestyy kyllä niukasti. Tämä on heijastusta erinäisistä lintututkimuksen piirissä vaikuttavista asenteista. Toiset ammattiornitologit pitävät lintuasema-aineistoa sopimattomana tutkimuskäyttöön. Toiset pitävät sitä varsinkin käyttökelpoisena, mutta eivät ole saaneet taloudellisia edellytyksiä aineiston käsittelylle. Kysymys on paljolti akateemisen meriitinmuodostuksen problematiikasta, joka kaipaa tuuletusta muussa yhteydessä. Lintuasemahavainnoitsijoilla on aihetta toivoa muiltakin ammattiornitologeilta kuin Hildeniltä viiteliä-

syyttä lintuasema-aineistojen käsittelyssä.

Lintuasema-aineistojen käsittelyssä, jos missään, tuovat mikrot helpotusta. Aineistojen runsaampi käsittely ja julkaisu ovat varmasti edessä, kun asiaan löytyy edes vähän rahaa ja/tai TLY siirtyy mikrokantaan. Eiköhän se tapahdu ennen vuosikymmenen vaihtumista. Turhautuminen on turhaa.

5. Jurmon toiminnan istuttaminen pysyvästi Suomen lintuasemien palkintopallille antaa palautetta myös muuta kautta. Kun aseman toiminta on hyvää, myös muut tärkeät ja asianosaiset tahot voivat arvostaa sitä. Näitä ovat 1. Jurmolaiset, 2. Saaristomeren kansallispuisto (so ympäristöministeriö ja metsähallituksen sijoitettu kansallispuiston johto), 3. Lintututkimusta harjoittavat tutkimuslaitokset, 4. Muut mahdolliset taloudelliset tukijat.

5.1. Lintuasemaparakki on saanut olla Jurmon yhteismaalla ilman minkäänlaista maanvuokraa. Jurmolaisilla on varmasti monia perusteita tälle TLY:n kannalta erittäin edulliselle ratkaisulle. Tärkeimpiä näkökohtia lience ollut lisääntyneen linturetkielyn saattaminen valvottuihin muotoihin, joista joku (TLY) on myös ottanut vastuun.

Jurmon isojakotoimitus on aloitettu. Tulevaisuudessa lintuaseman on toimittava joko valtion omistamalla tai jurmolaisilta ostetulla tai vuokratulla maalla. Joka tapauksessa pysyvän ratkaisun löytäminen edellyttää, että jurmolaiset voivat arvostaa aseman toimintaa eikä lintuharrastajaa koeta vain lintujen häiritsejänä. Tämä arvostus syntyy, kun asemalla on näyttöjä.

5.2. Luonnon tutkimus on yksi toimintaansa aloittavan Saaristomeren kansallispuiston keskeisiä tehtäviä. Myös pääasiassa harrastuspohjalta lähtevä lintuasematoiminta on sen pyrkimysten mukaista kunhan se on hyvin järjestetty. Toiminta ei myöskään saa olla ristiriidassa kansallispuiston muiden intressien, esimerkiksi luonnon ja kulttuurin suojelun ja saariston asukkaiden kanssa.

Näillä edellytyksillä uskon Saaristomeren kansallispuistohallinnon olevan jopa kiinnostunut kustantamaan aseman rakentamista ja toimintaa. Merkitseähän tähänastinenkin Jurmon lintuaseman aineisto (O. Eklundin aikana kokoaman kasvillisuusaineiston rinnalla) kan-

sallispuistolle merkittävintä luonnontietotraditiota.

Varoituskellot varoittavat viranomaisten kasvavasta holhouksesta? Saaristomeren kansallispuistohallinnon idea ei kuitenkaan ole omia kaikkia alueen toimintamuotoja itselleen, vaan se pyrkii tukemaan muita rahoja kansallispuiston tarkoitusta toteuttavien toimintojen läpiviemisessä. Kun aseman toiminta tyydyttää itseämme, uskon sen tyydyttävän riittävästi myös kansallispuistoa. Jokin erillinen tilaustutkimus ja sen rahoitus on asia erikseen. Sellainen vie asemalta lähinnä makuulavitsan, mutta tuo yhdelle tutkijalle särpimen ja muille luettavaa.

Tänä keväänä TLY kustansi lintuaseman, mutta jäsenet eivät käyneet siellä havainnoimassa. TLY:n kannalta olisi ehkä mukavampaa, jos jäsenet kävisivät asemalla havainnoimassa, mutta kustannukset maksaisi Saaristomeren kansallispuisto (ainakin suurimmat pääomamenot).

5.3. Lintuaseman kannalta tärkein tutkimuslaitos on Helsingin Yliopiston Eläinmuseo ja sen Rengastustoimisto. Sen taholta on selvästi ilmaistu toivomuksia aseman havainnoinnin kohentamiseen entistä järjestelmällisem-

mäksi, havaintojen käyttökelpoisempaan kirjaamiseen ja niiden laajempaan hyödyntämiseen. Tässä suhteessa tärkein askel olisi TLY:n siirtyminen mikroaikaan rengastustietojen ja havaintojen tallentamisessa. Siis kun autamme itseämme, hyödytämme myös Eläinmuseota.

Myös Jurmon lähivuosien ratkaisuihin Eläinmuseon tuki tärkeä lintuasemalle. Turun Yliopiston kiinnostus hyödyntää Jurmon lintuasemaa ja sen tuottamaa aineistoa ei työn ja aineiston kohentumisesta ainakaan heikkene.

5.4. Miten olisi, jos vaikka Varsinais-Suomen Maakuntarahasto ja Korppoon kunta antaisivat TLY:lle sen hakeman rahoituksen kirjaan "Jurmon Linnut, neljännesvuosisata lintujen havainnointia Korppoon Jurmossa". Tai työvoimapiiri rahoittaisi jonkun työttömän lintumiehen tekemään sen työllisyystyönä. Joka tapauksessa kaiken tämääntäpäisenkin ehtona on hyvä toiminta.

6. Hämmästyttävää kyllä, kaikki edellä sanottu osoittaa vääjäämättömästi, että nyt kannattaa lähteä Jurmon lintuasemalle havainnoit sijaksi ja noudattaa toimintasuunnitelmaa ja -ohjeita.

Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry Toimintakertomus 1986

Hallitus

Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry:n hallitukseen kuuluivat vuonna 1986 seuraavat henkilöt:

Rauno Laine	puheenjohtaja	(9/9)
Ari Laine	varapuheenjohtaja	(5/9)
Esa Halsinaho	sihteeri	(7/9)
Juha-Pekka Penttilä	rahastonhoitaja	(8/9)
Annika Forsten	kirjamyymyjä	(6/9)
Kari Salonen	Atlas-vastaava	(5/9)
Pekka Alho	Atlas-vastaava	(8/9)
Esa Karhilahti	pöytäkirjantekijä	(3/9)
Janne Riihimäki	jäsen	(7/9)
Samu Nurmi	jäsen	(3/9)

Suluissa olevat luvut osoittavat, kuinka monta kertaa ko. henkilö on ollut läsnä hallituksen vuoden aikana pitämässä kokouksissa. Hallituksen kokouksissa oli läsnä muita toimihenkilöitä/yhdistyksen jäseniä, heistä

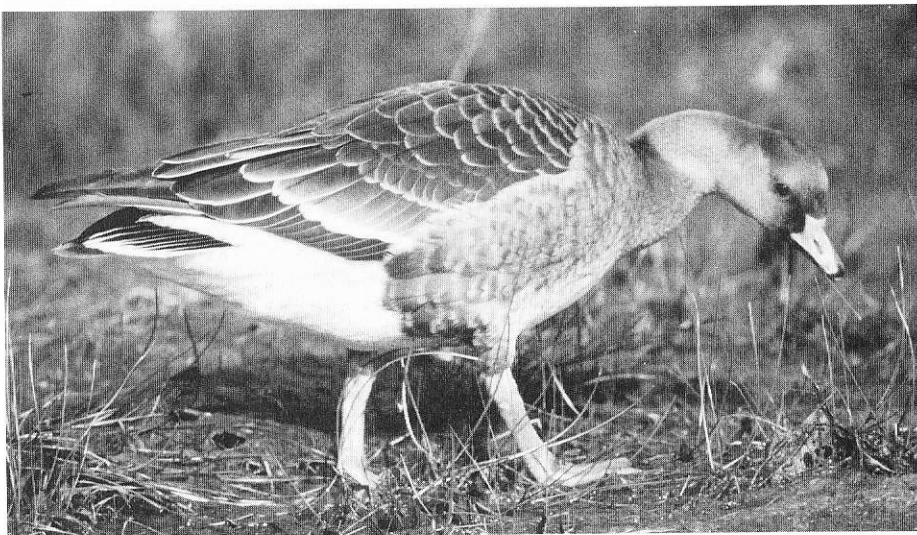
useimmin jäsenlehden päätoimittaja Tapani Veistola (8/9) sekä LYL-aluevastaava Hannu Klemola (4/9). Hallituksen kokouksista keriyi vuoden aikana yhteensä 203 pykälää (vuonna 1985 11 kokousta ja 173 pykälää).

Yhdistyksen kokoukset

Yhdistys kokoontui sekä keväällä että syksyllä neljästi, vanhaan tapaan Turun Yliopiston tiloissa. Kokousten yhteinen osanottajamäärä oli 463 henkeä, eli keskimäärin 58 kuulijaa kokousta kohden. Helmikuussa järjestettiin 20-vuotisjuhlakokous, jossa esiteltiin kaikki yhdistyksen entiset puheenjohtajat, sekä kutsuttiin yhdistyksen uudeksi kunniajäseneksi Juha Vuorinen, yhdistyksen entinen monivuotinen puheenjohtaja.

Kokouksissa järjestettiin vuoden aikana seuraavanlaista ohjelmaa, suluissa osanottajamäärä kokouksessa:

13.1	Henry Lehto, Vesa Partanen ja Jyrki Normaja	"Lintukuvia USASTA"	
1.2	Lennart Saari: Martti Soikkeli: Leo Karlsson et co:	"Kyyhkyjen ekologiasta" "Nils Södermanin elämä ja tuotanto" "Audiovisuaalinen esitys Jurmosta"	(35)
12.3	Osmo Kivivuori: Risto Lemmetyinen:	"Turun seudun lintupaikat ja niiden suojelu" "Kaksi vuosisataa turkulaisornitologiaa"	(123)
14.4	Pekka Loivaranta:	"Lintukuvia Eilatista"	(40)
15.9	Pertti Raunemo:	"Luontoelokuva" Luontofilmii "Rengastajat"	(61)
13.10	Leo Karlson:	"Varsinais-Suomen määrittäjämestaruskilpailu"	(40)
18.11	Dick Forsman:	"Israelin petolinnuista"	(49)
15.12	Timo Nurmi: Jyrki Normaja:	"Australian linnustosta" "Määrityskilpailu"	(75)
			(40)

Uusi määrityskuva. Vastaus seuraavassa numerossa.

Jäsenet

Uusia jäseniä hyväksyttiin vuoden aikana 37, erosi 4 ja erotettiin 43 (vuonna 1985 37-2-31). Yhdistyksen jäsenmäärä vuoden 1986 lopussa oli 441. Yhdistyksen ensimmäinen puheenjohtaja ja kunniajäsen Lasse Velmala kuoli toukokuussa, yhdistys kunnioitti hänen muistoaan.

Vuoden lopussa päätettiin jäsenmaksun korottamisesta 50 markkaan ja päätettiin ainaisjäsenmaksun käyttöönotosta. Lisäksi toimikuntatasolla valmistettiin uudistuksia jäsenmaksun maksamistapoihin.

Retket ja kurssit

Yhdistys järjesti vuoden aikana 7 yleisretkeä:

3.5 Hangonniemelle. Retkellä oli 40 lintuharrastajaa ja parhaimpia havaintoja olivat mm. pikkujoutsen, turturikyhky, sepelrastas, nokkavarpuunen sekä avosetti. Retkellä nähtiin kaikkiaan 115 lajia.

24.5 Porkkalanniemelle. Osanottajia oli 35 ja paras havainto oli Inkoon ruokosirkkalintu. 6.9 Porin seudulle, mukana 30 lintuharrastajaa. Havainnot ajankohdalle mitä tyypillisimmät, sirrejä, harmaahaikara yms.

12.—14.9 siivousretki Korppoon Jurmoon. Retkelle voitiin ottaa 15 ensiksi ilmoittautunutta. Jurmosta kerättiin rannoilta 50 isoa muovisäkkiä roskaa. Lintujakin havaittiin, mm. muuttohaukka.

14.9 linturetki Nuorisotoimiston kanssa Paimion- ja Halikonlahdille, mukana n. 15 linnuista kiinnostunutta.

27.9 Hankoniemelle, mukana 35 osallistujaa. Paras havainto oli heinäkurppa.

Osallistujia näillä retkillä yhteensä 170. Retket tehdään kaikki omakustannushinnoin, osa tappiollakin. Kaupungilta saadaan edelleen retkiavustusta.

Yhdistyksen puheenjohtaja kävi vuoden aikana 4 kertaa esitelmöimässä linnuista sotaveteraaneille Rantasipi Ruissalossa. Lisäksi puheenjohtaja opasti parina päivänä kesäsiirtolan lapsia luonnontuntemuksessa, sekä vieraili kouluissa esitelmöimässä. Juha Vuorinen veti syyskuussa nuorisotoimiston sponsoroiman lintukurssin.

Kilpailut

Yhdistys järjesti vuoden aikana seuraavat jäsenille tarkoitetut kilpailut:

- **Nuori lintumies 1986.** Kilpailussa pyritään löytämään ansioitunein alle 20-vuotias lintuharrastaja yhdistyksen jäsenistöstä. Kilpailun voitti Jyrki Normaja.
- **Talvipinnakisa.** Kilpailussa pyritään näkemään välillä 1.1—28.2 niin monta lintulajia kuin mahdollista TLY:n alueella. Kilpailun voitti Henry Laine tuloksella 82.
- **Talvipinnaralli 6.12.** Yritetään päivän aikana nähdä mahdollisimman monta lintulajia TLY:n alueella. Kilpailun voitti joukkue Numminen-Forsten-Eloranta-Lauren tuloksella 37.
- **Ukulin logon suunnittelukilpa.** Tarkoitus saada ideoita Ukulin logoksi.

Pienryhmätöiminta

Yhdistyksessä toimivat vuoden aikana seuraavat toimikunnat:

Petolintutoimikunta. Vastasi alueen petolintujen kartoituksesta ja pönttöjen toimittamisesta pöllöille. Vetäjänä toimi Seppo Pekkala. (15)

Jurmon lintuasematoimikunta. Kokoontui asemanhoitajan johdolla, huolehtien pääasiassa rengastukseen liittyvistä asioista ja aseman havaintotyön organisoinnista.

Havaintotoimikunta. Keskittyi lajilistojen tarkistukseen, uuden havaintolomakkeen suunnitteluun sekä havaintotyön organisointiin. (10)

Urheilutoimikunta. Keskittyi lähinnä jalkapalloon, jossa yhdistyksen joukkue palasi takaisin TUPIN A-sarjaan. Joukkueenjohtajana toimi Leo Karlson. (20)

Antikviteettikollegio. Keräsi tietoa vanhoista lintuhavainnoista sekä toimi arkistonhoitajan apuna. Puheenjohtajana toimi Tapani Veistola. (6)

Sääntövaliokunta. Keskittyi TLY:n sääntöjen tarkistuksiin. Päätti mm. ehdottaa 15-vuotiskäytännön poistamista yhdistyksen säännöistä, valmistelee infokansioita TLY:n toimihenkilöille. Puheenjohtajana toimi Rauno Laine. (5)

Ukulin toimituskunta. Toimi päätoimittajan apuna jäsenlehteä tehtäessä. Puheenjohtajana lehden päätoimittaja. (6)

Varainhankintatoimikunta. Vastasi yhdistyksen taloudenhoidosta sekä taloudellisesti tärkeiden asiapapereiden laadinnasta. (4)

Retkitoimikunta. Valmisteli yhdistyksen retkiprojektit. Päätti tehdä keväällä 1987 linturetken Itä-Suomeen. Puheenjohtaja Rauno Laine. (5)

Vaihtoyhteystoimikunta. Päätti vaihtoyhteyksien aloittamisesta Turun ystävyyskaupunkien vastaavien yhdistysten kanssa. Puheenjohtaja Tapani Veistola. (5)

Ohjelmatoimikunta. Valmisteli TLY:n kokousohjelmia. Puheenjohtaja Rauno Laine. (5)

Alueraitteittikomitea (ARK). Oma selvitys jäljempänä.

Atlastoimikunta. Organisoiti TLY:n alueen lintuatlaksen. Puheenjohtajina Kari Salonen sekä syksyllä Esko Gustafsson. (15)

Julkaisutoimikunta. Päätti TLY:n alueen lintupaikkaoppaan tekemisestä sekä vanhojen kansanomaisten linnunnimien keräämisen aloittamisesta Varsinais-Suomessa. Em. hanketta vetää Jyrki Normaja ja jälkimmäistä Rauno Laine. (10)

Perässä olevat luvut ilmaisevat osanottajien määrän kunkin toimikunnan toimintaan.

Tutkimustoiminta

Yhdistys osallistui Lintutieteellisten Yhdistysten Liitto ry:n valtakunnallisiin lintututkimuksiin. Vuoden tärkein projekti oli lintuatlastyön aloittaminen, eli Suomen pesimälinnuston kartoitus. Vuoden lopussa TLY:n alueella oli saatu havaintoja noin 70 prosentista ruutuja, pahimpien puutteiden ollessa varsinkin saaristoalueella. Sen sijaan sisämaa oli verraten hyvin tutkittu. Atlakseen osallistui ensimmäisenä vuonna noin 100 ornitologia yhdistyksen toimialueella.

Muina paikallisina tutkimuksina suoritettiin mm. petolintujen laskentaa ja yölaulajakartoitusta sekä osallistuttiin valtakunnallisiin talvilintulaskentoihin. Ympäristöministeriön rahoituksella tehtiin Jurmon lintuasemalla lintujen säteilymittauksia, mittaajina toimivat

Osmo Kivivuori ja Tapani Missonen. Tämän lisäksi jäsenet tekivät runsaasti omia paikallisia tutkimuksiaan. Tutkimustoiminnan tuloksista julkaistaan yhteenvedot jäsenlehdessä, Ukulissa.

Arkistot

Lintuhavaintoarkisto: Arkiston kasvu jatkui, se sisälsi vuoden lopussa noin 35 000 arkistokorttia. Arkistosta tehtiin vuoden aikana laji-, harvinaisuus- ja vuodenaikaiskatsauksia Ukuliin. Perusteelliset lajikatsaukset tehtiin vesipääskystä (Piha) ja jänkäsirriäisestä (Piha). Arkistosta lähetettiin havaintoja myös muualle Suomeen, mm. LYL:n raporttitoimittajalle. Yhdistyksen LYL-aluevastaavana toimi Hannu Klemola.

Vuoden lopussa päätettiin uuden havaintojen keruukaavakkeen käyttöön otosta vuodenaikaiskatsauksien tekoa varten. Arkistonhoitaja oli Juhana Piha.

Järvilintuarkisto. Vuonna 1975 perustettuun järvilintuarkistoon on kerätty kaikenlaista tietoa TLY:n toimialueen järvistä ja lammista, sekä lintuhavaintoja että ympäristöä koskevia tietoja. Arkistosta vastasivat Esko Gustafsson ja Asko Suoranta.

Lintulehtiarkisto. Sisältää lähinnä lintutieteellisiä julkaisuja, koti- että ulkomailta. Yhdistys saa vaihtojulkaisuna kaikki kotimaisten vastaavien yhdistysten jäsenlehdet, sekä myös muuttaman ruotsalaisyhdistyksen julkaisut. Arkistonhoitajana toimi Vesa Multala.

Suoarkisto. Sisältää tietoja Varsinais-Suomen soista. Arkistoa hoitaa Antti Karlin.

Ukulin kuva-arkisto. Sisältää lähinnä jäsenlehteä varten toimitettuja valokuvia. Arkiston kartuttamista jäsenistön taholta toivotaan edelleen.

Lintuhavaintoarkistonhoitaja Juhana Piha jätti vuoden lopussa arkiston hoidon uusiin käsiin (Pekka Rautsala). Hän hoiti lintuhavaintoarkistoa kymmenen vuotta, jona aikana hänen ansiokkaan toiminnan seurauksena arkisto on kooltaan moninkertaistunut.

Arkistojen jatkuvan kasvun vuoksi niiden saaminen yhdistyksen omiin tiloihin olisi ensiarvoisen tärkeää.

Yhteydet

Yhteyksiä on edelleen pidetty yllä vilkkaasti, etenkin alan keskusjärjestön, LYL:n, kanssa. TLY:läis-edustus liitossa on edelleen vahva: Arto Kalliola taloudenhoitajana, Antti Karlin toiminnanjohtajana sekä Rauno Laine hallituksessa. Liiton edustajistossa TLY:llä on viisi edustajaa: Rauno Laine, Juha Vuorinen, Hannu Lahtonen, Juhana Piha ja Simo Veistola. Liiton edustajisto kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa: 23.3 Hämeenlinnassa, jossa TLY:n edustajana oli Juha Vuorinen sekä 19.10 Oulussa jolloin yhdistystä edusti Rauno Laine. Syyskokouksessa TLY oli toinen yhdistys, joka kannatti liiton jäsenmaksun nostamista 10 markkaan, TLY:n kanta perustui jäsenäänestyksen tulokseen. Maaliskuussa puheenjohtaja Rauno Laine luovutti Kanta-Hämeen lintumiehille TLY:n viirin em. yhdistyksen 10-vuotisjuhlassa.

Julkaisutoiminta

Yhdistyksen jäsenlehdessä, Ukulista, ilmestyi 5 numeroa, joissa oli yhteensä 266 sivua (eli n. 53 sivua per numero). Lehden päätoimittajana toimi Tapani Veistola, jonka pääkirjoitukset aiheuttivat laajempaakin huomiota. Kyseessä oli lehden 17. vuosikerta ja sitä myytiin sekä jäsenille että valtakunnallisen lintulehtipaketin kautta. Jälkimmäisessä oli n. 170 tilaajaa. Lisäksi lehteä postitettiin vaihtojulkaisuna yhdistyksille ja yhteisöille. Lehden painosmäärä oli n. 750 kpl. Ukuli I:ssä julkaistiin laatuuaan ensimmäinen TLY:n historiaa valoittava kirjoitus koko toiminnan ajalta, sekä yhteenveto Varsinais-Suomen vanhoista lintuhavainnoista (Piha). Muuta uutta lehdessä olivat mm. englanninkieliset referaatit. Vuoden aikana julkaistiin myös yhteenveto vuoden 1984 jäsenkyselystä (Laine et Veistola). Valtakunnallisessa lintulehtien arvosteluraadissa Ukuli sai huonot arvostelut, lähinnä ulkoisen painoasunsa, ei niinkään sisältönsä takia. Painopaikan vaihtamismahdollisuutta tutkittiin vuoden lopussa tiiviisti. Jäsentiedote ilmestyi vuoden aikana 9 kertaa ja sisälsi 48 sivua. Tiedotevastaavana toimi Jyrki Normaja.

Vuoden lopussa päätettiin TLY:n alueen lintupaikkaoppaan julkaisemisesta, päätoimittajana toimii Jyrki Normaja.

Aluerariteettikomitea (ARK)

Käsittelee havainnot harvinaisista linnuista yhdistyksen toimialueella. Komitea piti vuoden aikana kolme kokousta, joissa ARK:n alaisia havainnoita käsiteltiin 55 kappaletta. Näistä hyväksyttiin 50 (hyväksymisprosentti oli siis korkea 91,9). Valtakunnalliselle rariteettikomitealle annettiin lausunto 49 havainnosta. Kaiken kaikkiaan harvinaisuushavainnoita palautettiin 21 lajista, eniten allihaahkasta (8), muuttohaukasta (7) sekä heinäkurpasta (6). Puheenjohtajana toimi Tom Lindroos sekä sihteerinä Tapani Numminen.

Harrastajatutkinnot

Tutkintoja järjestettiin vuoden aikana 4, joissa osanottajia oli yhteensä n. 50. Tutkintoja veti Leo Karlsson, joka myös jätti tutkinnonvetämisen uusiin käsiin viiden vuoden ansiokkaan toiminnan jälkeen.

Jurmon lintuasema

Tarkemmat tiedot ilmenevät aikanaan Jurmon yhteenvedosta. Kuitenkin yleisenä piirteenä voidaan mainita että asema oli miehitettynä yhteensä 220 päivänä, suurimmat miehitystyhjiöt sattuivat helmi-maaliskuuhun. Asemalla vieraili vuoden aikana kaikkiaan 147 henkilöä ja miehityspäiviä kertyi yhteensä 694, joten keskimääräinen miehitysaika oli 4,7 vrk. Yli 15 vrk asemalla olivat Ari Vienonen (34), Hannu Kormano (20), Osmo Kivivuori (19) sekä Rurik Baarman, Rolf Karlsson, Ismo Lahtonen ja Timo Nurmi kukin 15 vrk. Vuoden lopussa avattiin erityinen lahjoitustili Jurmon uutta asemarakennusta varten, tähtäimenä uuden aseman saaminen 4—5 vuoden kuluessa. Muuten aseman toiminta noudatti vanhoja tapojaan. Asemanhoitajana toimi Jouni Saario, joka vuoden lopulla jätti tehtävät seuraajalleen kahdeksan vuoden ansiokkaan toiminnan jälkeen.

Jurmossa rengastettiin vuoden aikana 7975 lintua (83 lintulajia). Rengastajina toimivat Alho, Forsten, Grönlund, Gustafsson, Hario, Huhta-Koivisto, Hyvönen, R. Karlsson, Kivivuori, Kormano, I. Lahtonen, Laurila, Lehikoinen, Lindroos, Missonen, Mustakallio, Numminen, Rivasto sekä Saario. Siis 19 rengastajaa vuoden aikana. Kolme eniten rengastettua lajia olivat punarinta (1817), hippiäinen (1506) sekä pajulintu (524). Muita mielenkiintoisia rengastuslajeja olivat mm. ensimmäinen Jurmossa rengastettu pikkusirkku, sekä mustaleppälintu, nokkavarpunen, hippiäis-uunilintu sekä kolme kirjosiipiunilintua.

Talous

Erittelyt selviävät tilinpäätöksestä. Todetakaan kuitenkin että suurimmat menoerät ai-

heuttaa edelleen jäsenlehti, sekä tiedote, Jurmon lintuasema sekä hallinto. Tulopuolella tärkeitä ovat linnunpönttömyynti, siemenmyynti, mainostulot sekä jäsenmaksut. Avustuksia saatiin tänä vuonna 10 700 mk kaupungilta sekä lahjoituksina Jurmon lintuasemaa varten yhteensä 5 217,50 mk. Tilinpäätös osoitti ylijäämää 5 244,78 mk.

Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry

Rauno Laine
Puheenjohtaja

Jyrki Normaja
Sihteeri

Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry

TULOSLASKELMA 1.1—31.12.1986

1. VARSINAINEN TOIMINTA

1.1 Opintotoiminta

1.1.1 Kulut		
LYL:n jäsenmaksu	2.265,00	
LYL:n matkakulut	718,80	— 2.983,80

1.2 Tiedotustoiminta

1.2.1 Tuotot		
Jäsentiedote, mainokset		400,00
1.2.2 Kulut		
Jäsentiedote, painatus	1.532,10	
postitus	2.872,45	
toimitusk.	461,60	— 4.866,15

1.3 Kokouskulut

1.3.1 Kulut		
Salivuokrat	515,00	
Esitelmäkulut	1.553,67	
Ilmoituskulut	625,00	
Juhlakokouskulut	1.360,00	— 4.053,67

1.4 Jurmon lintuasema			
1.4.1 Tuotot			
Asemamaksut		2.330,00	
1.4.2 Kulut			
Rengastus	339,00		
Vakuutus	142,50		
Valaistus	71,50		
Kaasu	389,10		
Lintuverkot	1.700,00		
Muut kulut + PR	668,12		— 3.310,22
1.5 Leiri- ja retkeilytoiminta			
1.5.1 Tuotot			
Kevätretkitulot	1.920,00		
Syysretkitulot	1.435,00		3.355,00
1.5.2 Kulut			
Kevätretkimenot	2.600,00		
Syysretkimenot	2.600,00		—5.200,00
1.6 Julkaisutoiminta			
1.6.1 Tuotot			
Ukulin tilausmaksut	264,00		
” irtonumeromyynti	132,00		
” mainostulot	6.225,00		
Lintulehtipaketti	4.482,00		
Jurmo 1980—1984 myynti	1.214,00		
” mainokset	300,00		12.617,00
1.6.2 Kulut			
Ukulin painatus	22.539,00		
” postitus	2.959,25		
” toimituskulut	1.230,00		
Jurmo 1980—1984 painatus	2.153,80		— 28.882,05
1.7 Lintuoppaiden myynti			
1.7.1 Tuotot			
Lintuoppaat	9.527,50		
Lintukirjat	1.380,00		
Varaston muutos	1.486,00		12.393,50
1.7.2 Kulut			
Oppaiden osto	9.279,00		
Lintukirjojen osto	1.034,00		
Tornioppaat	100,00		—10.413,00
1.8 Toimikunnat			
1.8.1 Kulut			
Havaintotoimikunta	184,00		
Sääntövaliokunta	110,25		
Urheilutoimikunta	350,00		
Antikviteetikollegio	66,50		
Ohjelmatoimikunta	18,20		
Petolintutoimikunta	104,40		
Atlastoimikunta	292,10		
Julkaisutoimikunta	30,00		— 1.155,45

1.9 Hallinto			
1.9.1 Kulut			
Posti- ja puhelinkulut	336,00		
Monisteet	439,75		
Toimistotarvikkeet	366,40		
Hallituksen kokouuskulut	111,50		
PR	294,75		— 1.548,40

VARSINAINEN TOIMINNAN KULUJÄÄMÄ —31.317,24

2. VARAINHANKINTA

2.1 Linnunpönttöjen myynti			
2.1.1 Tuotot			
Torimyynti	2.375,00		
Muu myynti	8.860,00		11.235,00
2.1.2 Kulut			
Ostot	5.590,00		
Kuljetus	450,00		
Ilmoitukset	470,70		
Varaston muutos	1.255,50		—7.766,20
2.2 Muu varainhankinta			
2.2.1 Tuotot			
Jäsenmaksutulot	14.280,00		
Liittymismaksut	800,00		
Pehejäsenmaksut	130,00		
Korkotulot	381,22		
Jäsenmerkkien yms. myynistä	397,00		
Joulukalenterit	525,00		
Linnunsiemenet	1.800,00		
Havaintokorttien myynti	1.021,00		19.334,22
2.2.2 Kulut			
Joulukalenterien osto	800,00		
Linnunsiementen rahti	139,00		
Havaintokorttien painatus	1.419,50		— 2.358,50

OMATOIMINEN KULUJÄÄMÄ —10.872,72

3. YLEISAVUSTUKSET

3.1 Kerhoavustus	7.500,00		
3.3 Leiriavustus	2.900,00		
3.4 Muut avustukset	500,00		10.900,00

4. LAHJOITUKSET

4.1 Jurmon lintuasemaa varten			5.217,50
-------------------------------	--	--	----------

TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ 5.244,78

Kuusikon kätköistä eli tiedonantoja, muistelmia, vastineita jne.

Tomera varpushaukarouva

Vesa Multala

25.6.1986 löysin varpushaukan (*Accipiter nisus*) pesän nuoresta kuusesta n. 7 metriä korkealla (puun korkeus n. 12 m). Kuusikko sijaitsee lähellä Kaarinan keskustaa. Puun alla olevista kalkkipisaroista tiesin, että pesässä on poikasia. Kiipesin pesälle 14.40. Siellä oli kuusi pientä, valkountuvaista poikasta, joita ei vielä voinut rengastaa.

Pesässä oli myös naaras. Se seisoi pesän vastakkaisella reunalla siivet puoliksi kohotettuina ja tuijotti minua hellittämättä keltaisilla, armottomilla silmillään. Kiinnitin itseni puuhun turvavyöllä ja aloin tehdä lähempää tuttavuutta rouvan kanssa. Siirsin kättäni sitä kohti, jolloin se ei lähtenytään lentoon, vaan siirtyi pomppien pitkin pesän reunaa pois käteni alta. Nyt se oli miltei pääni vieressä! Rohkaisin mieleni ja tartuin sitä nopeasti niskasta. Samalla painoin sen varovasti pesää vasten. Silloin rouva tajusi tukalan tilanteensa ja alkoi rimpuilla, mutta se oli jo myöhäistä. Hetken kuluttua kimalsi sen nilkassa rengas S-100046. Lintu ei ollut mikään eilisen teeren tyttö, vaan +2kv. Se ei ollut päästänyt vinkaisuakaan koko rengastuksen aikana, mutta laskiessani sen vapaaksi se ei lentänyt kauemmaksi kuin viereisen kuusen oksalle ja alkoi siinä äkäisesti kimittää.

Koko pesällä oleskeluni ajan koiras lenteli aivan lähelläni, taukoamattoman kimeästi kikkittäen. Kerran se jopa yllätti minut tömäyt-täen takaraivoani — ei kuitenkaan kynsillään.

Päästyäni puusta alas lennähti naaras välittömästi pesään ja jäi sinne.

Reilua viikkoa myöhemmin (5.7.) kiipesin taas pesälle — tällä kertaa poikasia rengastamaan. Kaikki kuusi nuorukaista olivat siellä reippaina ja kynsimishaluisina. Ja oli siellä rouvakin taas paikalla! Se istuskelu mielipai-kassaan pesän reunalla taaskin aivan äänettömänä. Kun rengastin poikasia, se vain tyyneesti katseli, kunnes yhtäkkiä yritti kynsäistä kättäni, siinä kuitenkaan täysin onnistumatta. Kun olin jo miltei valmis, rouva ponnahti lentoon ja yritti iskeä päähäni. Onnekseni sekin jäi vain yritykseksi. Koiras lenteli taas pesän ympärillä tehden päätähipovia koukkauksia ja kimittäen korviasärkevästi. Jostakin se hermostui rouvalleen ja kävi kahdesti tätä töytäisemässä.

Samasta kuusikosta löysin varpushaukan pesän myös vuosina 1984 ja 1985. Todennäköisesti naaras ainakin oli joka kerta sama, sillä 29.6.1984 naaras teki päätähipovia syöksyjä ja istui lähioksilla rengastaessani poikasia. 30.6.1985 naaras vahti pesänsä reunalla poikasia kihlatessani, mutta ei kuitenkaan antanut ottaa itseään kiinni. Tietenkin koiraskin lenteli suojaamattoman pääknuppini ympärillä!

Varpushaukan vihamielisyydestä pesällä olen kuullut useita tarinoita (esim. Aspelund ja Pekkala suullinen ilmoitus). Kirjallisuudesta en löytänyt kuin yhden tiedonannon, jossa Juhana Miettinen kertoi kokemuksistaan kimp-puun käyvästä varpushaukkakoiraasta. Itselläni on myös havainto äkäisestä koiraasta Pa-

raisten Kirjalassa 1983. Se ei kuitenkaan aivan käsiksi käynyt.

Kirjallisuutta

MIETTINEN, J. Varpushaukka pesänsä puolustajana. Siipirikko 1/85 s. 38.

Kommentti

CRAMP, S. & SIMMONS, K.E.L. (toim.) 1979: Birds of the Western Palearctic, Vol. 2 toteaa varpushaukan aggressiivisuudesta seuraavaa (varsin vapaasti käännettynä). Ihmisen pesältä pelottaman naaraan käytös vaihtelee. Jotkut äänitelevät mielenosoituksellisesti lähitöllä etenkin pesäpoikasvaiheessa, joko yksin tai koiraan kanssa. Naaras saattaa lähestyä tunkeilijaa ja joskus harvoin jopa käydä käsiksi. Kaarinan tapaus lyö siten käsikirjatiedot laudalta.

Lintulehtiä lukiessaan huomaa silloin tällöin, että jotkut rengastajille kohtuullisen vaarattomina pidetyt lajit eivät enää kunnioita rengastajan fyysisistä koskemattomuutta. Kyseessä ei välttämättä ole ”lopun ajan merkki”, vaan epäsuora osoitus petovihan vähene-misestä. Petovihan kukoistuskautena näin lähelle tullutta varpushaukkaa olisi todennäköisesti kohdannut ”akuutti liijymyrkytys”. Petoviha ”jalosti” petokannat säyseiksi. Nykyisin pahansuisemmatkin yksilöt säilyttävät paremmin henkikultansa, ainakin mikäli se on ihmisestä kiinni. Luonnonoloissa tinkimätön pesäpuollustus parantaa poikasten eloonjääntimahdollisuuksia. Aggressiivisilla yksilöillä on siis etulyöntiasema ja kanta saattaa ajan oloon muuttua vihamielisemmäksi. Joten sietääpä varoa varpushaukkoja tulevaisuudessa.

Lennart Saari

Moottoritienmiehet, haistakaa...

Herättää melkoista ihmetystä kun lintuyhdistyksen jäsenlehdessä on julkaistu parikin moottoriteiden rakentamista puoltavaa kirjoitusta. Mitä tällä asialla on tekemistä lintuharastuksen kanssa? Omistan itekin kaksipiip-puisen haulikon, jota en sentään ole vielä katkaissut, joten katson olevani pätevä ja oikeutettu osallistumaan keskusteluun.

Mieleeni jäi taannoin eräs yleisönosastossa ollut kirjoitus, jossa oikeutetusti kysyttiin, miksi esim. valtatie ykköstä ei heti kertahet-tolla tehty oikeaan paikkaan, kunnolla poh-justaen ja varaten riittävät laajennus—leven-nysmahdollisuudet. Lopuksi kirjoittaja tote-si, että TVL pitää itsestään selvänä, että kaik-ki sen möhlykset voidaan korjata tuhoamal-la lisää luontoa ja tähän ei totisesti ole paljon lisättävää.

Ukulissa olleissa kirjoituksissa hyökättiin luonnonsuojelijoiden kimppuun arvostellen heidän toimiaan. Kyllä asia on niin, että hyvä kun joukossamme on henkilöitä, jotka ovat riittävän vastuuntuntoisia ja omaavat tarpeeksi selkärangaa ottaa jämäkästi kantaa luonnon puolesta. Ilman heitä käy helposti niin, että jätämme tuleville polville viipaloidun räpäö-Isänmaan kauhistelevaksi.

Toisessa häirikkö-kirjoituksessa mainittiin myös Pentti Linkola. Hän tosin ampuu kovilla ja usein yli, mutta uskaltaa tuoda mielipiteensä reippaasti esille. Hän on käsittäkseni henkilö, joka on voimakkaasti leimautunut Isänmaan luontoon ja jonka sydän vuotaa verta nähdessään sitä raadeltavan. Milloin on asialla julkinen valta ja toisaalla taas yksityiset omistajat käyvät arvokkaiden luontokohteiden kimppuun kannustimenaan rahanhimo, härkämäinen pirallinen ilkeys tai suoranainen tyhmyys. Erästä äärimmäisyyttä edustavat myös sellaiset kiihdytyskilpailuihin matkalla olevat ”siilinylijajat” joilla ei riitä lainkaan mielenkiintoa luonnonarvoille.

Sovittaisiinkohan lopuksi, että lopetatte höpö-perehtimisenne Ukulin palstoilla ja jos on tarvetta kirjallisiin näyttöihin, niin kirjoittaisitte lehteen nimenomaan linnuista.

”Myrkynvihreä orni”

Linturetki Espanjaan

(ja Ranskaan)

29.3—12.4.1988

Turun Lintutieteellinen Yhdistys ry. järjestää 29.3.—12.4.1988 linturetken Espanjaan. Matkalla käydään myös Ranskan Camarquessa. Toivotamme kaikki matkasta kiinnostuneet

tervetulleiksi mukaan. Matka tapahtuu turistibussilla, ja retken alustava hinta on noin 1700—1800 mk (laskettuna 35 hengen mukaan). Retkihinta sisältää bussimatkat (n. 8000 km), laivamatkat kansipaikoilla (Turku—Tukholma—Turku, Trelleborg—Travemunde, Puttgarden—Rödby ja Helsingör—Helsingborg), matkavakuutuksen (ei matkatavaravakuutuksia), leirintä- ja retkeilymajamaksut sekä tiemaksut yms. Hintaan ei sisälly ruoka, joskin jotkut majapaikat tarjoavat aamiaisen samaan hintaan.

Sitovat ilmoittautumiset on tehtävä 15.12.1987 mennessä joko Rauno Laineelle (921-304562) tai Jyrki Normajalle (921-515371). Heiltä saa myös lisätietoja matkasta. Ilmoittautuneille lähetetään ennakkomaksulappu (500 mk), joka maksetaan tammiukuun loppuun mennessä. Ennakkomaksu palautetaan vain pakottavista syistä. Tällaiseksi katsotaan esim. sairaus. Retkelle voidaan ottaa 35 ensiksi ilmoittautunutta. Varauslistalle otetaan ihmisiä ilmoittautumisjärjestyksessä. Tervetuloa. Tämän halvemmalla et Espanjaan pääse... (sekä lisäksi Ruotsi, Tanska, Saksan liittotasavalta, Belgia, Ranska, Sveitsi ja Andorra).

Matkaohjelma

Retken alustava ohjelma on seuraava. Pari muutosta lähinnä matka-aikoihin on tullut tiedotteessa julkaistun ohjelman jälkeen: TI 29.3: Lähtö aamulaivalla Turusta Tukholmaan, jossa ollaan samana iltana. Ajo yötä vasten Trelleborgiin.

KE 30.3: Aamulaivalla Trelleborgista Travemundeeseen, jossa ollaan illalla. Välittömästi lähdetään ajamaan kohti Ranskaa.

TO 31.3: Tulo aamulla Pariisiin, jossa kaupunkikiertoajelu. Tämän jälkeen jatketaan välittömästi kohti Bordeaux:ta, johon päästään samana iltana. Vapaa-illat tämän suuren kaupunkin humuissa...

PE 1.4: Lähtö aamulla Bordeaux:sta. Ajo Espanjan läpi Madridin kautta Malagaan. Matkaa jatketaan edelleen Gibraltariin, jossa ollaan aamutunneilla 2.4.

LA 2.4: Aamupäivä vietetään Gibraltariin, josta siirrytään iltapäivällä Tarifaan. Täällä on

tarkoitus stajata isojen lintujen muuttoa koko loppupäivä ja seuraava aamukin.

SU 3.4: Lähtö aamupuolella Tarifasta, josta ajo kohti Sevillaa. Tähän noin 200 km:n matkaan on tarkoitus käyttää koko päivä. Pysähdymme monissa kiinnostavissa lintupaikoissa täällä välillä, mm. Trafalgarissa. Cadizin suola-aitailla sekä entisellä Janda-järvellä. Illalla oleillemme Sevillassa, joka on majapaikkamme seuraavien päivien aikana.

MA 4.4: Tutustumme Coto Donanan alueeseen. Alueen liikkumisluvien saamisen jälkeen voimme laatia tarkempia suunnitelmia, mutta joka tapauksessa paikkaan tutustuminen tapahtuu omatoimisesti. Halukkaat porukat voivat vuokrata jeepin kuseineen; osa voi kävellä polkuja pitkin sallittua aluetta; toiset voivat stajata aluetta informaatiokeskuksesta, josta on hyvät näkymät alueelle.

TI 5.4: Yritämme saada alueen liikkumisluvan myös tälle päivälle, mutta ellei se onnistu tutustumme seudun muihin kiinnostaviin lintupaikkoihin.

KE 6.4: Vuoristokierros. Bongaamme vuoristolajeja ja käymme muutenkin näkemisen arvoisessa Rondassa. Retki kestää koko päivän. TO 7.4: Lähtö aamulla Sevillasta, joka on myös hyvä lintupaikka. Ajo Madridin ja Zaragozan kautta Espluga de Francoliin, jossa yövyimme.

PE 8.4: Aamuvarhaisella Esplugasta Andorraan. Andorrassa muutaman tunnin pysähdys, jonka aikana on mahdollista suorittaa ostoksia. Optiikka on esim. halpaa. Täältä matkamme jatkuu Ranskaan: illalla saavumme Arlesiin. Käväisemme Camarquen länsiosassa.

LA 9.4: Kiertoajelu Camarquen alueella, kesto n. 8 tuntia. Käymme läpi alueen hyvät lintupaikat, kuten Vaccaresin flamingoaltaat ja Craun kivitasangon. Iltapuolella lähdemme pohjoista kohti. Ajamme Sveitsin kautta Saksaan.

SU 10.4: Saksassa pidämme 10 tunnin tauon jollakin hyvällä leirintäalueella tai majatalossa. MA 11.4: Jatkamme matkaa Puttgardeniin, josta menemme lautalla Tanskan Rödbyhyn. Sieltä menemme jälleen lautalla yli Juutinrauman Helsingborgiin. Täältä ajamme Tukholmaan, niin että ehdimme iltalaivaan.

TI 12.4: Aamulla Turussa.

Keskustelun avaaja

Palkansaajan puolestapuhuja

Turun Päivälehti

- työmarkkina uutisia
- taloustapahtumia
- kunnallispolitiikkaa

TLY:n osoitemuistio 1987

Hallitus

Puheenjohtaja Rauno Laine, Rauhankatu 9 b B 43, 20100 Turku, p. 921-304 562
Varapuheenjohtaja Simo Veistola, It. Pitkätie 18 D 73, 20520 Turku, p. 921-330 224
Rahastonhoitaja Juha-Pekka Penttilä, Ylitie 22, 20810 Turku, p. 921-357 381
Sihteeri Jyrki Normaja, Eerikinkatu 27 B 24, 20100 Turku, p. 515 371
Kirjamyynä Annika Forsten, Aurakatu 20 A 5, 20100 Turku, p. 318 404
LYL-aluevastaava Hannu Klemola, Vähä-Heikkiläntie 50, 20810 Turku, p. 355 603
Jäsen Pekka Rautsala, Nisse Kavonkatu 6 A 1, 20610 Turku, p. 443 741
Jäsen Tapio Lineri, Vartiovuorenkatu 7 A 1, 20700 Turku, p. 319 320
Jäsen Pekka Alho, Aninkaistenkatu 16 A 36, 20110 Turku, p. 514 696
Jäsen Jyrki Matikainen, Talinkorventie 18 A 25, 20310 Turku, p. 397 350

Ukuli

Päätöittäjä Vesa Partanen, Rientolankuja, 20750 Turku, p. 442 397
Raporttitoimittaja Tapani Veistola, Hämeenkatu 14 B 21, 20500 Turku, p. 333 081
Kuvatoimittaja Pekka Rautsala, Ks. Hallitus
Irtonumeromyyjä Tapio Lineri, Ks. Hallitus
Kääntäjä Kai Winqvist, Puimalankuja 4 A 3, 20720 Turku
Artikkelitoimittaja Jyrki Normaja, Ks. Hallitus

Arkistot

Lintuhavaintoarkisto Pekka Rautsala, Ks. Hallitus
Suoarkisto Antti Karlin, Kalevantie 15 A, 23100 Uusikau-punki, p. 922-24 040
Järvilintuarkisto Asko Suoranta, Koukkarinkatu 4 C, 20610 Turku, p. 921-446 619

Jurmon lintuasema

Asemanhoitaja Veijo Vänskä, 21650 Lillandet, p. 926-54 258
Vara-asemanhoitaja Jyrki Matikainen, Ks. Hallitus
Rengastusvastaava Vesa Multala, Hoviherrankatu 5 A 3, 20780 Kaarina, p. 433 697

Jäsentiedote

Tiedotusvastaava Jyrki Normaja, Ks. Hallitus

LYL-edustus

Rauno Laine, Ks. Hallitus
Simo Veistola, Ks. Hallitus
Hannu Lahtonen, Raatimiehenpolku 10 A 6, 20750 Turku, p. 446 768
Juha Piba, Kellonsoittajankatu 2 as 12, 20500 Turku, p. 515 993
Juha Vuorinen, Ks. Tilintarkastus

Toimikunnat

Toimikuntavastaava (tiedottaja) Tapani Veistola, Ks. Ukuli
Atlasoimikunta Esko Gustafsson, Kerttulinkatu 12 A, 20500 Turku, p. 28 123
Julkaisutoimikunta Jyrki Normaja, Ks. Hallitus
Petolintutoimikunta Seppo Pekkala, Vaskitorvenkatu, 20840 Turku, p. 333 505 t

Muut toimikunnat Ota yhteys Toimikuntavastaavaan

Harvinaiset linnut Turun Aluerariteettikomitea

Puheenjohtaja Tom Lindroos, Kerttulinkatu 15 F, 20500 Turku, p. 516 826
Sihteeri Tapani Numminen, Sähköyhtiö 7 A, 21530 Paimio, p. 732 783

LintuAtlas

Atlasvastaavat
Turun seutu Pekka Alho, Ks. Hallitus
Jyrki Matikainen, Ks. Hallitus
Sisämaa Heikki Heikkilä, Leningradinkatu 11 C, 20310 Turku, p. 390 372
Salon seutu Seppo Säilylä, Uudenmaankatu 6 B, 20500 Turku, p. 336 416
Saaristo Esko Gustafsson, Ks. Atlasoimikunta
Vakka-Suomi Rauno Laine, Ks. Hallitus

Uudet jäsenet ja osoitteen muutokset

Jäsensihiteeri Simo Veistola, Ks. Hallitus

Tilintarkastus

Sinikka Jalonen, Kuninkaankartanonkatu 6 as 14, 20810 Turku, p. 354 764
Juha Vuorinen, Katunpää 2 C 11, 20610 Turku, p. 531 213

Summaries of the Main Articles

Translated by Kai Winqvist

Statistics about the recorders of rarities by R. Laine

The venerated recorders of rare birds are named publicly. An ordinal list of them is made.

Alternative migration observation by J. Normaja

Two ornithologists from Turku observed migratory birds on the deck of the boat between Finland and Sweden. Their experiences were encouraging.

In the identification picture: *Rissa tridactyla* by J. Komi

The identification of *Rissa tridactyla* is compared with that of *Larus minutus* and *Larus canus*.

The report of the action of TLY in 1986 by R. Laine

The association continued to be the flagship of the south-western ornithology in Finland. It was active in many respects. English summaries were something new and the economic development was propitious.

The summer survey 1985 and 1986 by P. Alho

"Atlas", the method of mapping the distribution of birds in the TLY area, doesn't increase the amount of recorded species.

Both two years were good nesting years for the Long-eared Owl. The amount of some species has dwindled, but no catastrophe has occurred.

The list of all the birds recorded in the SW of Finland by K. Salonen

The article presents the first total catalogue of all the birds ever recorded in the area of TLY. The amount is currently 323. Such a list can never be completely reliable especially as the older records are concerned. The work of the rarity committees is frequently referred.

The nesting of the birds of prey in the SW of Finland in 1986 by S. Pekkala

The year 1986 was a good reproduction year for the birds of prey. Especially owls nested successfully in our province. *Surnia ulula*, a northern species, which had never previously nested here, did it no less than 11 times in 1986. *Haliaeetus albicilla* has stabilized its reproduction, 1 or 2 fledglings are born annually. The greatest threat to the raptors is constituted by the prevailing method of forestry.

The future of the bird station in Jurmo by O. Kivivuori

Watching birds at Jurmo was proved to be the most popular form of action in the celebrated member inquiry. However, the records haven't been put down with efficacy there.

Information by members

A nesting pair of Sparrow Hawks behaved angrily at their nest in Kaarina. The contemporary bird literature scarcely knows any precedent of such a bad conduct. The wrangle about the potential new motorway is continued.